Թ. ՏԱՐԻ 267) ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 15 ՔԱՂՈՑ 4385 — 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1892 — 16 ՃԷՊԱՂԻԼ ԱԽԸՐ 1340 — ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Կ. Պոլիս

درسعادت اداره‌سی غزته‌سی آره‌وك اوده‌لغه اوده‌لیه‌رك

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳՐԻՆ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամական աճեալ	150
» » Վեցամեայ » »	75
» » Եռամեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան »	56
» » Վեցամեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ տպագրուած տարեկան Օտար. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի Տարեկան վճարելով Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն եւ տի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԴԵԿՏ. 23/4 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ԲԱՍԹԷՕՈՒ

ՄԵԾ ՀԱՒԱՏԱՑԵԱԼՆ ՈՒ ՄԵԾ ԴԻՏՈՒՆՆ

Արեւելցիք եւս երախտապարտ են Բասթէօռի։ Հայք, թէպէտ գաբելչրոյ եւ գինւոյ մեծ գործարաններ չեն բանեցներ, բայց իբրեւ մարդկութեան հատուածներ, օգտուած են ֆրանսացի մեծ գիտնականին նշանաւոր գիւտերէն, որք բովանդակ մարդկութեան աղէտներն ու տառապանքները մեղմացնել կոչուած են։ Ուստի, կ'արժէ որ այսօր քիչ մը մանրամասնենք այն գեղեցիկ հանդէսը զոր անցեալ շաբթուն կը ծանուցանէինք, Բասթէօռի եօթանասնամեկի հանդէսն, որ, Բանամայէ յայտնութեանց տխուր տպաւորութեան ներքեւ, միջոց ընծայեց Ֆրանսային՝ իւր իմացական ու բարոյական մեծութիւնն աշխարհի ցոյց տալու անգամ մ'եւս, ի ներկայութեան ամեն քաղաքակիրթ ազգաց պատգամաւորներուն։

ՍՈՐՊՈՆԻ ՄԵԾ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ։ — ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԵՍԱՐԱՆ ՄԸ

Հանրապետութեան Նախագահ Պ. Քառնօ, որ անձամբ իւր մեծարանքն յայտնելու համար մեծ գիտնականին՝ եկած էր Նախագահել հանդիսին, Սորպոնի համալսարանական նորակառոյց մեծ սրահը մտաւ իւր թեւն առած զԲասթէօռ, որ իւր միւս թեւը տուած էր իւր որդւոյն։ Սրահը լի էր նշանաւոր բազմութեամբ, բոլոր նախարարք և դեսպանք, Ֆրանսայի գիտական և գրական մեծ մարմնոց ներկայացուցիչք, օտար գիտունք, ներկայացուցիչք օտար Հանալսարանաց, և վերնատուներուն մէջ սիկնայք պաշտօնական դասուց ֆրանսական ընկերութեան։ Քանի մը հազար հոգւոյ այս ընտիր բազմութիւն մէկ շարժումով ոտք եաւ, և կեցցէներով յիշեց Քառնոյի և Բասթէօռի անունները։ Բասթէօռ, Պատուոյ Լեգէոնի մեծ խաչը կախած, իւր մանաւոր ալիոռը բազմեցաւ դեսպանաց և նախարարաց աջ կողմը, շրջապատեալ իւր ընտանեաց անդամներով։ Պ. Քառնոյի ելոյթն ալ շրջապատուած էր Ֆրանսական Ակադեմիոյ և Գիտութեանց Ակադեմիոյ ներկայացուցիչներով։ Ֆրանսայի և Եւրոպոյ ու Ամերիկայի ամեն կողմերէն եկած պատգամաւորներուն պաշտօնական զգեստներուն մէջ աչքի զարնող հակապատկեր մ'էր Եւրոպեան 20 Համալսարանաց ներկայացուցիչներուն կարմիր և սպիտակ համազգեստներու շարքն։

ԾԻՐՈՒՑՈՒԹԻՒՆԸ Պ. ԲԱՍԹԷՕՌԻ

Առաջին ճառն արտասանեց կրթական Նախարար Պ. Տիւբիւի, յիշեցնելով Պ. Բասթէօռի թէ այս հանդէս թէ Ֆրանսայի և թէ համայն մարդկութեան հանդէսն է։ Բասթէօռ այն մեծ արժանիքն ունեցաւ որ քննական ու փորձառական մեթոտին կիրառութեամբ մեծ գիւտեր ընել յաջողեցաւ, ժամերով, օրերով, տարիներով իւր միտքը կեդրոնացած պահելով միեւնոյն առարկային վրայ, որ երբեմն անտեսանելի ըլլալու չափ փոքր առարկայ մ'էր։ Բասթէօռ գործեց մանաւանդ պարզ աչօք անտեսանելի մանրէներու կամ միկրոբներու աշխարհին մէջ։

«Ձեր (Բասթէօռի) դէմքին վրայ կը կարդանք խորին հաւատք գիտութեան վրայ, առաքելական հաւատք մը որ զօրավիգ եղած է ձեզ երկրայութեան և վհատութեան ժամերուն մէջ։ Աշխարհ համբէն պէտք է գիտնայ որ դուք թեպէտ բարձրագոյն աստիճանաւ օժտեալ էք քննադատական ձիրքով որ անհրաժեշտ է գիտուններուն, բայց թերահաւատ մը, սկեպտեան մը չէք եղած երբեք։ Դուք միշտ հաւատքով գործած էք, որ բարձր մտածումներու եւ անմահ գործերու մայրն է։»

Բասթէօռի Հաստատը

Եւ իրօք, Ֆրանսայի այս ամենամեծ գիտնականին մեծագոյն փառքերէն մին ալ այս է որ ֆրանսական մասը զարգացեալ դասերու մէջ տիրող թերահաւատ հոսանքին մասնակից չէ, և հաւատացեալ քրիստոնէի մը կեանքը վարած է միշտ, պախարակելով անկրօն տնօրէնութիւններն ու ցոյցերն։ Եւ այս հաւատացեալ քրիստոնեայն ու նշանաւոր գիտնականը Ֆրանսացւոց մէջ աւելի համակրելի և աւելի ժողովրդական հանդիսացած է քան ժամանակակից Ֆրանսայի միւս մեծ գիտնականները, Շեվրէօլ, Ֆլօռ Պէռնոռ, Պէռթլօ, Ժոզէֆ Պէռնառ։ — Որովհետեւ ֆրանսացի ժողովուրդն անմիջական կերպիւ օգտուած է Բասթէօռի գիւտերէն, որք լոկ գիտական հայեացքներ ու կարծիքներ չեն եղած, այլ գործնական շօշափելի արդիւնքներ ընծայած են։

Բասթէօռէ Դիւտերէ։ — Իւր Վարդապետութիւն։ — Իւր Մեթոտ։

Քիմիական վարեմի վարդապետութիւնը, կենդանական գոյութեանց ինքնաբերաբար ծնելու վարդապետութիւնը վերջնապէս տեղի տուաւ Բասթէօռի փորձերուն առջեւ, որք ապացուցին սերմերու վարդապետութիւնը։ Բասթէօռ դուաւ գոյութեանց սերմերն, ախտերու, ապականութիւններու սերմերը, նոր սահմաններ բանալով վիրաբուժութեան, բժշկութեան ու ճարտարագործութեան առջեւ։ Բասթէօռ դուաւ շերամի հիւանդութեան պատճառն ու դարմանը, դուաւ գինիի, գարեջուրի և քացախի խմորման միկրոբներն, որով շերամը, գինին ու գարեջուրն անապակ (չաւրուած, չապականուած) պահպանելու միջոցները ցոյց տալով, նոր կեանք տուաւ շերամագործներուն, մետաքսի գործարաններուն, գինեգործներուն և գարեջրոյ գործարանատերերուն, միլիոնաւոր մարդիկ իրեն երախտապարտ թողլով աշխարհի ամեն կողմը։ Նաեւ ոչխարներուն, խոզերուն և հաւերնաց կարգի կենդանիներուն ածխախտ կոչուած մահացուցիչ համաճարակին միկրոբը գտնելով, զանոնք պահպանելու միջոցները պարզեց, որով երկրագործ դասն իրեն շնորհապարտ թողուց։ Շանց կատաղութեան պատճառն ու դարմանը գտնելով, բովանդակ մարդկութեան երախտագիտութեան արժանացաւ։ Բասթէօռի վարդապետութիւնն այսօր իւր ամեն մասերով ապացուցեալ ամբողջութիւն մ'է։ — «Խմորումներն ու «ժահրը կենդանի էութիւններ են։ «պատուաստը թեթեւացեալ ժահր մ'է։ «բժշկութեան հիմը ժահրի արուեստա«կան թեթեւացումն է, և միկրոբային «դարմանումը գլխաւոր մեթոտն է նոր «բժշկութեան»։ Այս բեղմնաւոր մեթոտի կիր կ'առնուի ամեն վարակիչ հիւանդութեանց մէջ, և հնտախտի դարմանն եւս նոյն ճամբուն մէջ գտնել ձեռնարկած է նոյն ինքն Բասթէօռ։ Քաղաքակիրթ երկրաց մէջ իւր անուամբ հիմնուած են գիտական հաստատութիւններ, ուր իւր մեթոտ մեծաւ փութայնութեամբ ի կիր կ'առնուի՝ նոր-նոր գիւտութիւններ ու փորձեր կատարելու նոյն ճամբուն մէջ։ Օտարազգիք այս մեծ գիւտերը մկրտած են Բասթէօռեան Գիտութիւն հաւաքական անուամբ։

Համազգային Դիմաքանդն և Բասթէօռեան Հաստատութիւնն։

Պ. Տիւբիւի, ինքն եւս հաւատացեալ գիտնական մը, որոյ քրիստոնէական պատուէրներու մէկ համառօտութիւնն անցեալ օր թարգմանած էինք մեր Դ. էջին մէջ, թուելով Բասթէօռի գիւտերն, արժանաւոր ներբող ըրաւ անոր խղճամիտ և համեստ գիտնականի արդիւնաւոր կենաց։ Յանուն Ֆրանսայի, ողջունեց օտար երկիրներու գիտնական մարմիններն, որք խնդրած էին իրենց մեծարանքը խառնել Ֆրանսայի մեծարանքներուն, յիշեց Բասթէօռեան Հաստատութիւնն, որ աւելի քան երկուք ու կէս միլիոն ֆր-ի ծախիւք, հիմնուած է երախտագէտ Ֆրանսայի և բովանդակ մարդկութեան նուէրներով, և ի վերջոյ յոյս և փափաք յայտնեց որ պատուական ծերունին դեռ շա՛տ բանիներ ապրի՝ նորանոր ծառայութիւններ մատուցանելու համար մարդկութեան, առաջնորդելով Բասթէօռեան վարդապետութեան երիտասարդ մշակներու ժիր լեգէոնին։

Այս վերջին խօսքեր մանաւանդ յարատեւս չարժեցին պատկառելի ծերունին, որ տարիներու բեռին տակ ճընշուած է։ Հանդիսականներէն շատերուն ալ աչքերը լեցան։

ՆՈՐԱԳԵՐՏ ԲԱՍԹԷՕՌԵԱՆ ՇՈՒԱԴԱՄԸ

Ապա եկաւ ուրիշ ծերունի մը, 82 ամեայ Նախագահն Գիտութեանց Ակադեմիոյ, Պ. տ'Ապատի, որ Դողդոշուն Թեան հանդէսն է։ Բասթէօռ այն մեծ արժանիքն ունեցաւ որ քննական ու փորձառական մեթոտին կիրառութեամբ մեծ գիւտեր ընել յաջողեցաւ, ժամերով, օրերով, տարիներով իւր միտքը կեդրոնացած պահելով միեւնոյն առարկային վրայ, որ երբեմն անտեսանելի ըլլալու չափ փոքր առարկայ մ'էր։ Բասթէօռ գործեց մանաւանդ պարզ աչօք անտեսանելի մանրէներու կամ միկրոբներու աշխարհին մէջ։

«Ձեր (Բասթէօռի) դէմքին վրայ կը կարդանք խորին հաւատք գիտութեան վրայ, առաքելական հաւատք մը որ զօրավիգ եղած է ձեզ երկրայութեան և վհատութեան ժամերուն մէջ։ Աշխարհ համբէն պէտք է գիտնայ որ դուք թեպէտ բարձրագոյն աստիճանաւ օժտեալ էք քննադատական ձիրքով որ անհրաժեշտ է գիտուններուն, բայց թերահաւատ մը, սկեպտեան մը չէք եղած երբեք։ Դուք միշտ հաւատքով գործած էք, որ բարձր մտածումներու եւ անմահ գործերու մայրն է։»

Բասթէօռի Հաստատը

Եւ իրօք, Ֆրանսայի այս ամենամեծ գիտնականին մեծագոյն փառքերէն մին ալ այս է որ ֆրանսական մասը զարգացեալ դասերու մէջ տիրող թերահաւատ հոսանքին մասնակից չէ, և հաւատացեալ քրիստոնէի մը կեանքը վարած է միշտ, պախարակելով անկրօն տնօրէնութիւններն ու ցոյցերն։ Եւ այս հաւատացեալ քրիստոնեայն ու նշանաւոր գիտնականը Ֆրանսացւոց մէջ աւելի համակրելի և աւելի ժողովրդական հանդիսացած է քան ժամանակակից Ֆրանսայի միւս մեծ գիտնականները, Շեվրէօլ, Ֆլօռ Պէռնոռ, Պէռթլօ, Ժոզէֆ Պէռնառ։ — Որովհետեւ ֆրանսացի ժողովուրդն անմիջական կերպիւ օգտուած է Բասթէօռի գիւտերէն, որք լոկ գիտական հայեացքներ ու կարծիքներ չեն եղած, այլ գործնական շօշափելի արդիւնքներ ընծայած են։

Բասթէօռէ Դիւտերէ։ — Իւր Վարդապետութիւն։ — Իւր Մեթոտ։

Քիմիական վարեմի վարդապետութիւնը, կենդանական գոյութեանց ինքնաբերաբար ծնելու վարդապետութիւնը վերջնապէս տեղի տուաւ Բասթէօռի փորձերուն առջեւ, որք ապացուցին սերմերու վարդապետութիւնը։ Բասթէօռ դուաւ գոյութեանց սերմերն, ախտերու, ապականութիւններու սերմերը, նոր սահմաններ բանալով վիրաբուժութեան, բժշկութեան ու ճարտարագործութեան առջեւ։ Բասթէօռ դուաւ շերամի հիւանդութեան պատճառն ու դարմանը, դուաւ գինիի, գարեջուրի և քացախի խմորման միկրոբներն, որով շերամը, գինին ու գարեջուրն անապակ (չաւրուած, չապականուած) պահպանելու միջոցները ցոյց տալով, նոր կեանք տուաւ շերամագործներուն, մետաքսի գործարաններուն, գինեգործներուն և գարեջրոյ գործարանատերերուն, միլիոնաւոր մարդիկ իրեն երախտապարտ թողլով աշխարհի ամեն կողմը։ Նաեւ ոչխարներուն, խոզերուն և հաւերնաց կարգի կենդանիներուն ածխախտ կոչուած մահացուցիչ համաճարակին միկրոբը գտնելով, զանոնք պահպանելու միջոցները պարզեց, որով երկրագործ դասն իրեն շնորհապարտ թողուց։ Շանց կատաղութեան պատճառն ու դարմանը գտնելով, բովանդակ մարդկութեան երախտագիտութեան արժանացաւ։ Բասթէօռի վարդապետութիւնն այսօր իւր ամեն մասերով ապացուցեալ ամբողջութիւն մ'է։ — «Խմորումներն ու «ժահրը կենդանի էութիւններ են։ «պատուաստը թեթեւացեալ ժահր մ'է։ «բժշկութեան հիմը ժահրի արուեստա«կան թեթեւացումն է, և միկրոբային «դարմանումը գլխաւոր մեթոտն է նոր «բժշկութեան»։ Այս բեղմնաւոր մեթոտի կիր կ'առնուի ամեն վարակիչ հիւանդութեանց մէջ, և հնտախտի դարմանն եւս նոյն ճամբուն մէջ գտնել ձեռնարկած է նոյն ինքն Բասթէօռ։ Քաղաքակիրթ երկրաց մէջ իւր անուամբ հիմնուած են գիտական հաստատութիւններ, ուր իւր մեթոտ մեծաւ փութայնութեամբ ի կիր կ'առնուի՝ նոր-նոր գիւտութիւններ ու փորձեր կատարելու նոյն ճամբուն մէջ։ Օտարազգիք այս մեծ գիւտերը մկրտած են Բասթէօռեան Գիտութիւն հաւաքական անուամբ։

Համազգային Դիմաքանդն և Բասթէօռեան Հաստատութիւնն։

Պ. Տիւբիւի, ինքն եւս հաւատացեալ գիտնական մը, որոյ քրիստոնէական պատուէրներու մէկ համառօտութիւնն անցեալ օր թարգմանած էինք մեր Դ. էջին մէջ, թուելով Բասթէօռի գիւտերն, արժանաւոր ներբող ըրաւ անոր խղճամիտ և համեստ գիտնականի արդիւնաւոր կենաց։ Յանուն Ֆրանսայի, ողջունեց օտար երկիրներու գիտնական մարմիններն, որք խնդրած էին իրենց մեծարանքը խառնել Ֆրանսայի մեծարանքներուն, յիշեց Բասթէօռեան Հաստատութիւնն, որ աւելի քան երկուք ու կէս միլիոն ֆր-ի ծախիւք, հիմնուած է երախտագէտ Ֆրանսայի և բովանդակ մարդկութեան նուէրներով, և ի վերջոյ յոյս և փափաք յայտնեց որ պատուական ծերունին դեռ շա՛տ բանիներ ապրի՝ նորանոր ծառայութիւններ մատուցանելու համար մարդկութեան, առաջնորդելով Բասթէօռեան վարդապետութեան երիտասարդ մշակներու ժիր լեգէոնին։

Այս վերջին խօսքեր մանաւանդ յարատեւս չարժեցին պատկառելի ծերունին, որ տարիներու բեռին տակ ճընշուած է։ Հանդիսականներէն շատերուն ալ աչքերը լեցան։

ՆՈՐԱԳԵՐՏ ԲԱՍԹԷՕՌԵԱՆ ՇՈՒԱԴԱՄԸ

Ապա եկաւ ուրիշ ծերունի մը, 82 ամեայ Նախագահն Գիտութեանց Ակադեմիոյ, Պ. տ'Ապատի, որ Դողդոշուն ձախին մը Բասթէօռի նուիրեց խոշոր և շքեղ ոսկի միտալ մը, որոյ ծախքին մասնակցած են գրեթէ ամեն քաղաքակիրթ երկիրք, արուեստական գեղեցիկ գործ Գեղարուեստից Ակադեմիոյ անդամ Պ. Ռօթիի, որ անոր մէկ կողմին վրայ Բասթէօռի ճիշդ պատկերը փորագրած է, և միւս կողմին վրայ արձանագրած է՝ «Առ Բասթէօռ, իւր 70րդ տարեդարձի օրն, երախտագէտ գիտուցմանց ու մարդկութեան կողմէ, 27 Դեկտ.ի, 1892»։ Պ. Տ'Ապատի վերջին բառն արտասանելուն, տկար քայլերով գնաց Բասթէօռի քով, և համբուրեց զնա երկու երեսներէն, և Բասթէօռ նոյն ձեւով պատասխանեց այս ողջագուրման, ծափահարութեանց մէջ տեղ։

ՃՇՄԱՐԻՏ «ՄԵԾ ՖՐԱՆՍԱՅԻՆ»

Ապա շատ գեղեցիկ ճառ մը արտասանեց Գիտութեանց Ակադեմիոյ մեծայուն քարտուղար Պ. Ժոզէֆ Պէռնառ, և հռչակեց թէ Բասթէօռ ո՛չ միայն մեծ և նշանաւոր գիտուն մ'է, այլ և մեծ մարդ մը, — (ճշմարտապէս «Մեծ Ֆրանսային» միանգամայն, զոր պէտք չէ մոռնալ, երբ միւս «Մեծ Ֆրանսայոյն» (Լէսէբսի) խօսքը կը նսեմանայ, ինքն ալ մեկնեց։)

Ուրիշ ճառախօսէ մը եղաւ, կարդն օտարազգիներուն գալով, անգլեայցի երեւելի վիրաբոյժ, Լիսթէրեան ապանեխական գրութեան հեղինակ և անգլիայի պատգամաւորաց գլխաւոր Սըր Ճոզէֆ Լիսթէր ոտք եաւ, և Ֆրանսերէն ուղերձ մը կարդաց, սա մտօք։

ՕՏԱՐԱՑ ԿԱՄՈՒԹԻՒՆԸ

«Պ. Բասթէօռ, ինձ վիճակեցաւ մեծ պատիւն ձեզ մատուցանելու Բժշկութեան և Վիրաբուժութեան մեծարանքները։ Բովանդակ աշխարհի մէջ չկայ միակ մարդ մը որուն բժշկական գիտութիւն աւելի պարտական ըլլայ քան ձեզ։ Խմորումի վրայ ձեր խուզարկութիւնք լոյսով ողողեցին վիրաբուժութեան մթին գորշներն, եւ վերքերու դարմանումն աղետալի անտուգութենէ մը վերածեցին գիտական որոշ և բարեբար արուեստի մը։ Ձեր շնորհիւ վիրաբուժութիւնը կատարեալ յեղաշրջում մը կրեց։ Բայց բժշկութիւնն ալ վիրաբուժութեան պէս պարտական է ձեր խորունկ և փիլիսոփայական ուսումներուն։ Դուք վերցուցիք վարագոյրն որոյ տակ դարերէ ի վեր ծածկուած էին վարակիչ հիւանդութիւնք։ Անոնց միկրոբային բնութիւնն հաստատեցիք, և այժմ կարգ մը աղետալի հիւանդութեանց պատճառները գիտենք լիովին։ Երանի՜ անոր որ գիտէ իրաց պատճառը, Կ'ըսէր հին առածը։ Ժամերի թեթեւացմամբ պատուաստելու մասին ձեր գեղեցիկ գիւտեր բժշկութեան մէջ իբրեւ բեւեռային աստղ առաջնորդ պիտի լինին։ Կատաղութեան վրայ ձեր գնուութիւնք փայլուն արդիւնք ունեցան, և մաս մը ագէտ մարդիկն ի բաց առեալ, բովանդակ գիտնական աշխարհն այսօր կը խոստովանի ձեր մեծագործութիւնն այդ ահռելի ախտին դէմ։ Մարդ մը չնմանէ վարակուա՞ծ է թէ ոչ՝ շուտով խմանալու համար այնպիսի մեթոտ մը գտած էք որով սոսկալի անձկութենէ և անտուգութենէ կ'ազատին անոնք որ չունէ մը խածուած են և չգիտեն թէ շունը կատաղի՞ էր թէ ոչ, և իրենք կատաղութեան թոյնն ընդունա՞ծ են իրենց երակաց մէջ թէ ոչ, և օրին մէկն յանկարծ կատաղութեան պիտի մատնուի՞ն թէ ոչ։ Ուստի, արժանի էք բովանդակ մարդկութեան երախտագիտութեան։ Վարակիչ հիւանդութիւնք մարդկային ազգի հիւանդութեանց մեծագոյն մասը կը կազմեն։ Բնական է ուրեմն որ Բժշկութիւնն ու Վիրաբուժութիւնը փութան այս առթիւ իրենց սքանչացման և երախտագիտութեան հաւատիքն ընծայել ձեզ։»

Որոտընդոստ ծափահարութեանց մէջ տեղ, Սըր Ճոզէֆ Լիսթէր յառաջացաւ դէպ ի Բասթէօռ, անոր ձեռքը թօթուեց, և ապա երկուքը զիրար համբուրեցին։

ԲԱՍԹԷՕՌԻ ԽՈՍՔԸ

Ի վերջոյն կարգն եկաւ որ Բասթէօռ պատասխանէ այսչափ խնդակցութեանց ու գովեստից։ Ոաք եկաւ որ խօսի, կամ լաւ եւս՝ բան մը կարդայ, զի կանխաւ գրած էր խօսելիքը։ Բայց խեղճ ծերունին ա՛յնքան յուզուած էր որ տղու մը պէս կուլար, ու թաշկինակն աչքէն վար չէր առնուր։ Քանի մը բառեր, շնորհակալութեան խօսքեր թոթովեց թէեւ, բայց մարդ բան չմայաւ, այնքան տկար ձայնիւ արտասանուեցան և այնքան ընդհատեցան հեծկլտանքներով։ Արդէն բոլոր այս հանդէսին մէջ եթէ սուտեր մը կար, այն ալ օրուան գիւցազնին չափազանց տկարութիւնն էր։ Վերջին տարիներուս մէջ Բասթէօռ շատ նկած է ֆիզիքապէս, թէպէտ անհամեմատ բարձրացած է բարոյապէս։ Ուստի, իւր երկարակեցութեան համար եղած բարեմաղթութիւնքն՝ ի տես իւր ֆիզիքական երեւոյթին՝ իրաւունք սրտաբուխ փափաք մը կ'արտայայտէին ներկայից կողմէ։ Վերջապէս, տեսնելով որ ըլլալիք բան չէ, Բասթէօռ իւր ճառն յանձնեց իւր տղուն, որ իւր տեղ կարդայ։

—Վաղուան թուով կը գնենք թարգմանութիւնն այս ճառին, ինչպէս և ուրիշ բանախօսութեան մը զոր Բասթէօռ ինք արտասանած է հանանման առթիւ մը։

Շուէտացի պատուիրակներն ալ, երկու Տոքթորներ, Բասթէօռի յանձնեցին ոսկի չքաղրամ մը և ուղերձ մը, յորում կ'ըսեն։

«Շուէտի Բժշկական Ընկերութիւնը պատիւ ունի ձեր անուան հովանաւորութիւնը խնդրելու հաստատութեան մը վրայ, զոր հիմնած է համակիր գործակցութեամբ Վեհ. Ոսկար թագաւորին, շուէտացի բժիշկներու և գիտութեան ուրիշ սիրողներու Շուէտի մէջ։ Շնորհիւ այս հաստատութեան, կը յուսանք օգնել ապագայ սերունդներու աշխատաւորաց, որք գիտական խուզարկութիւններու և գտնութիւններու պարապին՝ այն նոր ճամբաներու մէջ զորս հարթած էք իրենց առջեւ։»

Աւելորդ է ըսել թէ Բասթէօռ փութաց իւր հաւանութիւնը տալու։

ԲԱՍԹԷՕՌԻ ԱՐՁԱԿՆԳԸ

Ի վերջոյն կարգն եկաւ որ Բասթէօռ պատասխանէ այսչափ խնդակցութեանց ու գովեստից։ Ոաք եկաւ որ խօսի, կամ լաւ եւս՝ բան մը կարդայ, զի կանխաւ գրած էր խօսելիքը։ Բայց խեղճ ծերունին ա՛յնքան յուզուած էր որ տղու մը պէս կուլար, ու թաշկինակն աչքէն վար չէր առնուր։ Քանի մը բառեր, շնորհակալութեան խօսքեր թոթովեց թէեւ, բայց մարդ բան չմայաւ, այնքան տկար ձայնիւ արտասանուեցան և այնքան ընդհատեցան հեծկլտանքներով։ Արդէն բոլոր այս հանդէսին մէջ եթէ սուտեր մը կար, այն ալ օրուան գիւցազնին չափազանց տկարութիւնն էր։ Վերջին տարիներուս մէջ Բասթէօռ շատ նկած է ֆիզիքապէս, թէպէտ անհամեմատ բարձրացած է բարոյապէս։ Ուստի, իւր երկարակեցութեան համար եղած բարեմաղթութիւնքն՝ ի տես իւր ֆիզիքական երեւոյթին՝ իրաւունք սրտաբուխ փափաք մը կ'արտայայտէին ներկայից կողմէ։ Վերջապէս, տեսնելով որ ըլլալիք բան չէ, Բասթէօռ իւր ճառն յանձնեց իւր տղուն, որ իւր տեղ կարդայ։

—Վաղուան թուով կը գնենք թարգմանութիւնն այս ճառին, ինչպէս և ուրիշ բանախօսութեան մը զոր Բասթէօռ ինք արտասանած է հանանման առթիւ մը։

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ արտաքին գործոց Նախարարը Խորհրդարանի երկու Ժողովներուն ներկայեց՝ եռանդնալից ծափահարութեանց մէջտեղ՝ այն դաշնագիր որ Դեկտ. 3/15ին կնքուած է Ռումանիոյ թագաւորին և Անգլիոյ թագուհւոյն միջեւ, Ռումանիոյ գահաժառանգին Էտինպըրկի Մարի իշխանուհւոյն հետ ամուսնութեան առթիւ, — դաշնագիր որոյ պայմանները ծանուցինք անցեալ՝ ները։ Մեթակոյտի և Երեսփ. Ժողովոյ Նախագահը ծանուցին թէ Խորհրդարանի անդամք պաշտօնապէս կը հրաւիրուին իբրեւ անդամք օրէնսդիր մարմնոյն ներկայ գտնուիլ կարանեաց հանդիսին ի Սիկմարինկէն (Գերմանիա)։ Կարոլ թագաւոր Դեկտ.

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (37)

Է. ԳԻՇՊՈՒՌ ԵՒ Է. ԼԻՏԶԼ

ՓԱՐԻԶԻ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻՔ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼԽԱՆԻՆ ԷՆԻԼՈՒԱ

Ստորնացուցել զայն իր հպարտութեան մէջ, վիրաւորել զայն իր սնամտութեան մէջ, տառապեցուցել զայն իր հպարտամէկ քրմայքներով, անպատուել, չքացնել, խոնարհեցուցե՛լ զայն... Այսչափն ալ բաւական չէր։ Աւելին պէտք էր Լուիզ Մոպէրի անոզոք ատելութեան համար։

Իր վրիժառութիւնը փնտռած պահուն, տարօրինակ կինը գտաւ իր տանջանքին միջոցը։

Ցաղրդ օրը, երբ Կասթոն իր տունը ներկայացաւ, Լուիզ հիւանդ էր։

Երիտասարդն երկար ամսոռի մը վրայ տարածուած գտաւ զայն, համակ տժգոյն և աւելի տրամադիր ունկնդրելու բժիշկի մը պատուէրին քան տարփաւորի մը ճառին։

Սակայն սիրուն ընթացք մը ունեցաւ Լուիզ։

Կոմսին թեւը մտած, չփացած տղու մը հետաքրքրութեամբ մանրամասնօրէն այցելեց իր յարկաբաժնին բոլոր սենեակները, աքանչանալով ամեն բանի վրայ, աւելի հակցնելու համար երիտասարդին թէ կը գնահատէր իր մեծանձնութիւնը, քան թէ իր ուրախութիւնն յայտնի ընելու համար։

Կը գովէր անոր ճաշակը, անոր պերճասիրութիւնն, առանց սակայն քանի մը հաւնելու։ Այսպէս, յոյժ նրբօրէն հակցուց երիտասարդին թէ առանձնասենեկին կարգ մը պատկերները, ննջարանին կարգ մը նկարները կրնային նուազ կնահաճոյ հանգամանք մը ունենալ։

Կասթոն ներողութիւն խնդրեց իր անճարակութեան համար և փութաց դարմանել զայն նոյն օրն իսկ։

Քանի մը օրեր ալ անցան առանց լուրջ յարձակումներ տեղի ունենալու։

Կասթոն գամ քան զգամ սիրահար կ'երեւէր և Լուիզ՝ գամ քան զգամ զգուշաւոր։ Իր պաշտողին մունջ սրտագեղումներուն կ'ընդդիմանար անսահման ճարտարութեամբ, Սելիմենի արժանի նրբախօսութիւններով և փորձառու պչրասիրութեան մը խուսափանքներով։

Ո՞ր չափ ժամանակ պիտի տեւէր ասիկա։

Կասթոն իրապէս հմայուած էր։ Կը հընազանդէր՝ առանց չատ ընդդիմութեան։ բայց միշտ պիտի հնազանդէ՞ր։ Զը՞ պիտի մտածէր քիչ ատենէն պահանջոտ ըլլալ։

Զայս ուզեց գիտնալ մանկամարդ կինն և որոշեց մեծկակ փորձ մը ընել։

ԺԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Երրորդ օրն այն օրուան յորում իր հետաքրքրութիւն առաջնորդած էր զինք Մուֆթար փողոցը, Էնբեռիա առտուն նամակ մը ընդունեց Էլիզապէթէն, որ հետեւեալը կը հաղորդէր։

«Պարոն դերակոմն այս գիշեր վերադարձաւ։ Երկու կիներ կ'ընկերանային անոր։ գթութեան քոյր մը և գեղջուհի մը։

«Այս առտու, գաղտնի խորհրդակցութենէ մը ետք որ մէկ ժամէն աւելի տեւեց, կրօնաւորուհին մեկնեցաւ վարձու կառքով մը, բայց գեղջուհին մնաց։

«Պարոն դերակոմը բացարձակ հրամայեց որ մէկը չընդունուի բաց ի Պ. դերակոմին բժիշկէն և Պ. Պ. Ռոթանէն և տ'Օրքաէն։

—Այս ամենն արդարեւ չատ զարմանալի է, մտածեց մանկամարդ կինը, բայց միշտ կարեւորութիւն ունի ինձ համար։

Ճմթկեց թուղթն և կրակը նետեց։

Ժամ մը ետքը, երկրորդ տոմս մը բերուեցաւ իրեն։

Էլիզապէթ կ'իմացուցեր իրեն թէ Մարսել դուրս էր եկած Մոն-Թապոր փողոցն երթալու համար։

Այս անգամ, լրտեսուհին նամակը բուռն դայրոյթ մը պատճառեց Էնբեռիային։ Պատռեց թուղթը կատաղութեամբ և սենեկին մէջ պտտեցաւ տենդային յուզման մը ենթակայ, հրմշտկելով կահերը, ճմթկելով վարագոյրներն և ատեն ատեն խուլ աղաղակներ արձակելով։

Մէկէնիմէկ կանգ առաւ։ Հանդարտութիւն եկած էր։

—Պէտք է որ տեսնեմ այդ կինը, գոչեց։ Թշնամի մըն է, սիրտս բաբախումներէն կը հակնամ։ այո, ատելութիւն կայ մեր երկուքին միջեւ... ի՞նչ, սէր մը պիտի գողնայ ձեռքէս զոր ես կրնամ ունենալ։ Ո՛չ, ո՛չ, լաւագոյն կը համարիմ զայն սպանել։

Հնչակի սաստիկ հարուած մը վերջ դրաւ այս խօսքին։

Ժիւլի անմիջապէս վազեց։

—Շուտ հագուեցուր զիս, չո՛ւտ, ըսաւ անոր Էնբեռիա։

—Տիկինն ի՞նչ չրջազգեստ կը հագնի։

—Զիս գեղեցկացնող արդուզարդ մը։

—Ի՞նչ եղանակով։

Այս հարցում ի վեր կը հանէր յարդարողն արժէքը։ Օրիորդ Ժիւլի արուեստագէտ սենեկապանուհի մըն էր և ոչ թէ հասարակ հագուեցնող մը։ Կատարելապէս գիտէր թէ կնոջ մը համար չատ եղանակներ կային գեղեցկանալու։ Նոյն իսկ «Արդուզարդի ուսումնասիրութիւն» մը հեղինակած էր, որ դիտող միտք մը կը ցուցնուներ։ Այո, օրիորդ Ժիւլի կը գրէր, կը գրէր և դատարակուած էր։ Սէն-Տընիի տան աչակերտուհիներէն էր։ Խափուռիկ սէր մը ստորնացուցած էր զայն։ Ինկած էր, բայց երդում ըրած էր վերստին կանգնիլ ամուսնութեամբ։

Ատուշ ամուսնութիւն մը չէր իր երազը՝ կառապանի մը կամ սենեկապահի մը հետ։ ոչ, այլ քաղաքաւորի ամուսնութիւն մը։

Ասոր համար կուզէր հարուստ ըլլալ, և իր բախտը չինելու վրայ էր ի վնաս Էնբեռիային, կամ, լաւ եւս, Ռոսթան կոմսին։

—Տիկինն ինքն իրե՞ն համար թէ ուրիշներուն համար կուզէ հագուիլ, յարեց։

—Ուրիշներուն համար։

—Մարդո՞ւ մը համար։

—Ոչ, կնոջ մը համար։

—Ուրեմն արուեստ պէտք է։ Բարեբախտաբար տիկնոջ հետ գործը դիւրին կ'ըլլայ։

—Վայելուչ բայց փառաւոր գեղեցկութիւն մը կ'ուզեմ։

—Տիկինն ո՞ր կ'երթայ։

—

25ին (Հ. Տ.) Պուքրէշէ պիտի մեկնի ուղղակէս Սիկմարինկէն երթալու և հարսանեաց հանդիսին ներկայ գտնուելու։

ՌՈՒՍ կառավարութիւնը մերժեց Ռումանիոյ առաջարկն, որ յանձն կ'առնուր իրաւարարութեան յանձնել Օլիա ռուսական չոգենաւուն վրայ ռումն պահակ չոգենաւուն կողմէ ռումբ արձակուելուն ծանօթ խնդիրը։ Ռուս կառավարութիւնը կը պնդէ գոհացում ընդունելու պահանջման վրայ։ Պուքրէշի մէջ այս պահանջում տխուր տպաւորութիւն ըրեր է։ Ռումանական ամէն կուսակցութիւնք այս մասին համամիտ են կառավարութեան, որոյ ընթացքն հաշտարար կը գտնեն։ Ռումանիա, խնդիրն իրաւարարութեան ենթարկել առաջարկելով, փափաքած էր Ռուսիոյ հետ աղէկ յարաբերութեան մէջ գտնուիլ այնպիսի պահու մը ուր Ռումանիոյ գահաժառանգը Ռուսիոյ կայսերական դերդատարանին հետ խնամի կ'ըլլայ։

ԲԱՆԱՄԱՑԻ յայտնութեանց առթիւ Պ. Ժիւլ Սիմոն կը գրէ էվիենական թերթի մը. «Տարակոյս չմնաց թէ քանի մը անզգամներ ահաբեկեր են Բանամայի Ընկերութիւնը, դրամ շորթելու համար։ Առնցմէ ոմանք Խորհրդարանի անդամ են։ Եթէ մէկ հոգի ալ ըլլար դարձեալ շատ էր։ Եւ գուցէ պիտի գտնուի որ հինգ-վեց հոգի մը կայնի։ Թեւբեւս անկարելի ըլլայ ապացուցանել թէ ընդունուած դրամն իրենց քուէին վրայ ազդեցութիւն ունեցած է։ Իւր խական վիճակին մէջ, այս գործ չափազանցուած թուի լինել՝ ազնուկ պատճառելու համար։ Գործուած ծայրայեղութիւններէն և յեղիւրուած գրոյցներէն որոշ կը տեսնեմ թէ աւելի գայթակղութիւն յարուցանել ուզած են ոմանք քան դատական արդարութիւն ի գործ դնել։ Թէեւ ի սկզբան չկասկածիւն տիրեց մտաց մէջ, բայց հիմակ ամէն ոք ճշմարտութեան և ողջմտութեան կողմը կը հակի ներէն։ Այս խնդիրն յարուցանողներ ամէն իրաւունք ունին գոհ մնալու մեր չափագնց դիւրահաւատութենէն։»

ՍՊԱՆԻՈՅ մէջ Մատրիտի քաղաքային խորհրդոյ անդամք վերջերս վիճակակից եղեր են Բանամայի գործիչներուն, դրամ տալու և առնելու գործերու մէջ գտնուելով ի մեաս հասարակաց շահուն։ Ներքին գործոց խորհրդականին կատարած քննութեան համեմատ, Մատրիտի քաղաքային կառավարչին առջեւ երկու կողմերը լսուելով, որոշուեցաւ որ քաղաքային խորհրդոյ ամբողջութիւնն յանդիմանուի՝ նիստերու կանոնաւորապէս ներկայ չգտնուելուն և գործոց ընթացքին բաւական ուշադրութիւն չընելնուն համար, անդամներէն 16ն աւելի խիստ յանդիմանութեան պիտի ենթարկին՝ ի մեաս քաղաքային մնաուկին սակերու գեղջման հաւանելնուն համար և ուր անդամք պաշտօնակ պիտի ըլլան՝ դրամ ընդունելնուն համար ուղղակէս կամ անուղղակէս։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ մէջ, Դահլիէի Պոմֆոռ էֆէնտիին ֆրանսերէն լրագիրը կծու քննադատութիւններ հրատարակած էր Գասը էլ Ամֆի կառավարական հիւանդանոցին տնօրէն անգլիացի Տքթ. Միլթընի մատակարարութեան դէմ։ Տոքթորը դատ բացաւ Նախնական դատարանն 1,000 ոսկւոյ տուգանքի դատապարտեց խմբագիրն։ Իւր կարգին սա դիմեց Վերաքննիչ Ատենին, որ 1,000 ոսկւոյ տուգանքը դեղչեց 2,000 ֆր.ի, զոր Պոմֆոռ էֆէնտին պէտք է վճարէ բժշկին, դատական ծախքերէն զատ։

ՎԻԵՆՆԱ նորէն ջրոյ սովու մը ենթարկուելու վրայ է։ Քաղաքապետն ամէն տան վրայ յայտագիր մը փակցնել տուաւ, որով տանուտէրներէն կը խնդրէ ըստ կարի խնայողաբար ջուր գործածել։ Վիեննայի ջուրը կուգայ Մոտակայ Զէմմէրինկի աղբերակունքէն և լաւ ջուր է, բայց երկարատեւ հաշտութեամբ կը պակսի, և թէպէտ այն ատեն գետակներու ստորին ջուր մը կը տրուի քաղաքին, բայց այն ալ չգոփաւ։ Քանի տարիէ ի վեր այս խնդրոյ լուծման բան մը չէ կրցած ընել քաղաքապետութիւնը։

ՖԻՆԼԱՆՏԻՈՅ երկու միլիոն քնակիչներէն իբր 200 հազար խեղճ և սովամահ վիճակի մը մէջ են՝ հնարի և գետնախնձորի հունձքին այս տարի ի դերեւ ելնելուն պատճառաւ։ Ֆինլանտացիք աշխատասէր և ժուժկալ ժողովուրդ են, բայց իրենց քաւեւոյնն ցուրտ երկիր է ընէ աղքատ է։

ԶՈՒԻՑԵՐԻՈՅ մէջ Ֆրանսայի դէմ սաստիկ տհաճութիւն պատճառեց՝ կնքուած մաքսային պայմանագրոյն Ֆրանսական Խորհրդարանէն մերժումը։ Գոքրիկն Զուլցերիա որոշեց մաքսային պատերազմ մղել իւր մեծ դրացւոյն դէմ, բարձր սակեր ի գործ դնելով Ֆրանսական ապրանաց դէմ և աւելի մեծ խստութիւն ցուցնելով սահմանաց վրայ։ Ֆրանսայի մաքսապաշտ ընթացքէն վնասեալ զուիցերեան արհեստք են՝ մետաքսագործութիւն, պանրագործութիւն և ժամագործութիւն։

ԲԱՆԱՄԱՑԻ վարիչք Շարլ Լէսէքս, Հանրի Ռոթիւ, Մարիուս Ֆոնդան և նախկին երեսփոխան Սան Լբռուա անցեալ երեքշաբթի բանտէն հանուելով և ձեռնակապով կաչկանդուած տարուեցան դատական պաշտօնարանն։ Հոն Պ. Շարլ Լէսէքս տեսաւ որ իւր կին իրեն կը սպասէ։ Անմիջապէս քովը գնաց, բայց այր և կին իրարու ձեռքը սեղմելու ժամանակ չունեցան, ոստիկանութեան քովիսերը քաղաքավարութեամբ այլ ամենայն ազդութեամբ միջամտելով, ըսաւ թէ չեն կրնար խօսակցիլ մինչեւ որ Պ. Լէսէքս հարցաքննիչ դատաւորին ներկայանայ։

ԲԱՆՍԱՑԻ մէջ կանանց դասը նոր յաղթանակ մը տարաւ։ Օնթարիոյի Փառաբանաց Ժողովը որոշեց որ այն նահանգին մէջ կին փաստաբանք եւս կարենան դատ վարել ամէն դատարանաց առջեւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Կրօնական ժողովը ի Նիսա գումարուեցաւ երէկ ի Պատրիարքարան ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Դեր. Գրիգորիս արքեպիսկոպոս Յովհաննէսեանի։

Կրօնական ժողովը թէ մասնաւոր նամակներէ և թէ լրագրաց հրատարակութենէն տեղեկանալով որ Նիկոմիդիոյ ազգային մանկական՝ հարիւրի չափ՝ հռոմէականաց վարժարանը կը յաճախեն և թէ յառաջիկայ Ս. Ննդեան տօնին առթիւ յիշեալ մանկանցն կանգնելիք եկեղեցւոյն մէջ կրօնական արարողութեանց ներկայ գտնուիլ կը հրաւիրուին, հարկ դատեց գրել Նիկոմիդիոյ Դեր. Առաջնորդին որ այսպիսի դէպքերու առաջքն առնու։ Միւս կողմէ ժողովը նկատելով որ ազգային մանկուոյն այլադաւան հասարակութեան դպրոցը յաճախելն՝ ազգային դպրոցին անբաւականութեան հետեւանքը միայն կրնայ ըլլալ, որոշեց առաջարկել կեդրոնական Ռուսական Խորհրդոյ որ հաճի իւր կողմանէ մասնաւոր քննիչ մը կամ նոյն իսկ կրթական Տեսուչը ուղարկել և քննութեամբ ստուգել իրաց վիճակը։

Ժողովը՝ ըստ խնդրանաց Բերայի քահանայից դասուն և թաղական խորհուրդին, տեղւոյն քարոզիչ կարգեց Իզմիրլեան Դեր. Մատթէոս եպիսկոպոսը։

Ժողովը հաստատեց Սամաթիոյ նորընտիր դպրաց դասու ընտրութիւնը։

Վանայ Մարմէա գիւղացիք քահանայացու մը ներկայացուցած էին Գէորգ Կարապետեան անուն։ Ժողովը որոշեց այդ քահանայացուն ձեռնադրել յետ Մննդեան։ Միանգամայն որոշեց որ Զատկէն յետոյ իւր երկիրը երթայ։

Ժողովը փակեց իւր նիստերը Մեծեդեան տօնին պատճառաւ։ Յաջորդ նիստը պիտի գումարի 1893 յունվար 19ին։

Ժողովոյ Դեր. Ատենապետն ամուսերվի առթիւ բարեմաղթութիւններ ընու եւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն պատասխանեց այդ բարեմաղթութեանց։

Ժողովականներէ Արժ. Մոլսէս Ծ. վարդապետ կէսմրիկեան, որ Պիլէճիկի առաջնորդ կարգուած է, ի մեաս իւր պաշտօնատեղին ուղեւորելուն համար իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատաց։

ՀԱՆԴԻՍ ՀԱՐՍԱՆԵԱՑ

Երկուշաբթի օրը տեղի ունեցաւ ի Գասը գիւղ, Օթէլ Բօլի մէջ, հարսանեկան չքեղ հանդէս մը, որուն փայլն այնու մանաւանդ առատաւել էր զի փեսան էր Ցարութիւն էֆ. Ն. Մոստիչեան, կեդր. վարժարանին արդիւնաւոր և համակրելի տնօրէնն, և հարսն՝ հայ գեղեցիկ սեռին չքնաղ և ազնիւ ներկայացուցիչներէ մին, Ազն. օրիորդ Վիքթորիա Նագաշեան։

Համակրութեան սիրալիր ցոյց մըն էր բարեկամներու և ազգականներու ընտրեալ բազմութիւնն երկու սեռէ, յորում ակնախիտ պերճանքի և նրբաճաշակ արդուզարդի առատութիւն մը կը պարդէին տիկիններ և օրիորդներ։

Պսակի արարողութեան կը նախագահէր Դեր. Մելքիսեդեկ եպիսկոպոս Մուրատեան, իր շուրջն ունենալով Արժ. Տրդատ Ծ. վարդապետ Պալեան, Արժ. Վահան վարդապետ Ցակոբեան և քահանայներ։

Ցաւարտ պսակի արարողութեան, ներկայք մինչեւ իրիկուան ժամը տասն եւ մէկ մնացին անդ, արժանաւորապէս պատուասիրուելով։ Ապա մեկնեցան ջերմագին շնորհաւորութիւններ ուղղելով առ նորապսակ տիկին Վիքթորիա և Ցարութիւն էֆ. Մոստիչեան։

Բազմաթիւ գեղեցիկ ծաղկեփունջեր եւ ծանրագին նուէրներ բերուած էին ազգականներու և բարեկամաց կողմէ։ Ազգ. կեդրոնական վարժարանին խնամակալութեան կողմէ նուիրուած էին պսակի գեղակերտ ժամացոյց մը եւ ստեղնաւոր երկու չքեղ աչտանակներ։ Իսկ նոյն վարժարանին աշակերտներն, որոց կողմէ ներկայ էին երեք սաներ, փութացած էին իրենց սիրոյն հաւատիքն ընծայել իրենց յարգելի տնօրէնին, գեղեցիկ կազմամբ մը և ոսկէ գրիչ մը նուիրելով անոր։

Գիչերը, ընտանեկան սիրուն երեկոյթ մը տեղի ունեցաւ այս բերկրալի հարսանեաց առթիւ։

ՀԱՆՐԱԿՏԻՒ

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻՆՆԱՆՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Սկսեալ 1891 Յունիս 1 է ցվերջ 1892 Հոկտ.ի

ՄՈՒՏՔ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ։—Ըստ 1891 Մայիս 31 ի փակեալ հաշուոյ։ 3916.50

ԱՄՍԱԳՈՇԱԿ։—Ցերեկեաններու ամսականներէ և մուտքէ 13450. Գիչերօթիկներու ամսականներէ և մուտքէ 13010=26460

ՊԱՐԱՁԱՆԴԷՍ։—1892 Յնվ. 25ի պարահանդէսի զուտ հասոյթ 57834

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ։— Տարեկան հանգանակութիւններէ մնացորդ 2261, Բանեգեղներէ 1218, նուէրներէ Եգիպտոսէն, Իզմիրէն, Բարիզէն 5927, Վարժուհիներու 5% ամսականներէն 2001.50, Տոկոս 6% հին հաշուէն 541. համագումար 11948.50

100,159

ԵԼՔ

ԹՈՇԱԿԷ։—Ուսուցչաց ամսականք 33138, Գործակատարաց ամսականք (գրուէչ, տընտես) 4962= 38100

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿԷ։ — Գիչերօթիկներու ուտեստի 15221.50 Գիչերօթիկներու զգեստի, կօշիկի և այլն 577= 15798.50

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ։—Վարժարանին և ննջարանին վարձք 7592, ածուխ և փայտ 1460, կարասիք (գրասեղան, դուռ, պնակ և.ն.) 1382.50, տպագրութիւն 260, դպրոցական ծախք՝ հեռագիր, թուղթ, գրիչ և.ն. 633.50, Ընկերութեան ծախք, երթեւեկութիւն, քօսթա և.ն. 746.50, լրագրաց բաժանորդագրութեան «Արեւելք», «Ճերիսէ», «Մանզումէ», 510, նուէր կաղանդի առթիւ ժամացոյց և.ն. 217, այլ և այլ ծախք, ապահովագրութիւն, ձեռագործ 1141=13942.50

Գումար 67841

ԴՐԱՄ.—Դրամապահին քով 280½ ոսկի 30294

Մնացուկը պատրաստ դրամ 2024=32318

Գումար 100159

ՀԱՄԱՐԱԿԱԼ

ՍԱԹԵՆԻԿ Ֆ. ՄԱԼԷԶԵԱՆ

Հրատարակուեցաւ ՍՐԲՈՒՀԻ ՄԱՅՐԱՊԵՏ ԴԱՇՅԱԼԵԱՆ ԿԵՆԱՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆն ի Գրիգոր Մարգարեանէ, մայրապետին լուսանկար պատկերով։ Գիրքին հասոյթովը շիրիմ մը պիտի կանգնուի բարեյիշատակ կնոջ գերեզմանին վրայ։ Այս նպատակ զրգիռ մըն է որ ամէն մարդ գնէ սոյն զրոյկէն։ Կեղրոնատեղին է Զարդարեան գրատուն, կը գտնուի նաեւ ամէն գրավաճառաց քով։ Որքանոցին կնիքը չկրող օրինակներն անվաւեր են։ Գին 5 դրուշ։ 393 1—20

ԱՆՈՐԻՆ ՀՈՒՐՆԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆԵՐ։— Ատանայի նահանգին կուսակալ անուանեցաւ Նուսուհի պէյ, օսմանեան նախորդ դեսպան Թէհրանի։

Իւրայի առաջին ատիճան տրուեցաւ Արշիպեղագոսի կղզեաց նահանգին Մէքթուպճի Ֆէհմի էֆէնտիի։

Սանիյէ Միւթէմիզի ատիճան՝ Քաղաքապետութեան վիճակագրութեան գլխաւոր պաշտօնեայներէն Միտհաթ պէյի և Թրրհալայի օսմանեան հիւպատոս Էհէմ պէյի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Բեղրպուրլի արեւելեան լեզուաց վարժարանին տնօրէն Պ. Բանանոֆի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Ֆրանսայի երեսփոխանական ժողովին անդամ Պ. Պերլաքսէնի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Պօլսի կառավարիչ Ահմէտ Շեվգը էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ կայս. Թանգարանին տնօրէնի օգնական Խալիլ Լտհէմ պէյի։

ՄԷՄՏՈՒՀ ՊԷՑ, նախորդ կուսակալ Սեբաստիոյ նահանգին, երեկ մայրաքաղաքս ժամանեց Սամսոնէն, ուսական Օպէն շքեղնաւով։

Մէ տուհ պէյ ուղղակի կայս. պալատ գնաց և յետոյ Բ. Դուռն երթալով այցելութիւն տուաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Ներքին Գործոց Վսեմ. Նախարարին։

ՂԱԼԻՊ ՊԷՑ, օսմանեան նորընտիր դեսպան Թէհրանի, վաղը իւր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի։

ՀԱՍԱՆ ՍԱՊՐԻ ՓԱՇԱ.— Կայսերական Իրատէ մը հրամայած է 12,500 ղրուշի բարձրացնել ծովային Նախարարութեան խորհրդոյ Նախագահ դերծովակալ Հասան Սապրի փաշայի ամսավարձը։

ՀՆՏԱԽՏ.— Բէշթաշ օսմանեան հիւպատոսը դեկտեմբեր 21 թուականաւ հեռագրած է թէ չորս օրէ ի վեր միայն մարդ մը վարակուած է հնտախտէ։

Քիրմանչահի օսմանեան հիւպատոսը հեռագրած է թէ դեկտեմբեր 9 էն մինչեւ 16, հնտախտէ 102 դէպքեր և 66 մահեր պատահած են։

Դեկտեմբեր 21 ին, ի Տրապիզոն՝ հին ու նոր բռնաւորներէն հինգ մահ։ Դեկտեմբեր 21 ի երեկոյէն մինչեւ 22, ի Տրապիզոն 5 դէպք ու մէկ մահ։ Նահանգին միւս կողմերուն, Բիւլմանի և Կարնոյ ու Վանայ նահանգներուն մէջ հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ է։

Պէնկազիի մէջ տիրող սովուն պատճառաւ վեհ. Սուլթանը հրամայած է որ տրոց գանձումն առ այժմ յետաձգուի։ Կայս. սոյն իրատէն կայս. պալատան առաջին քարտուղարին կողմէ հաղորդուած է Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, որ իւր կողմէ ծանուցած է զայն Պենկազիի կառավարչին։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ընդհանուր քննիչ Թօչօնի էֆէնտի և նոյն վարչութեան ժողովոյ անդամ ու առաջին քարտուղարի օգնական Ահմէտ Բաղրպպէյ երեկ Արտաքին գործոց նախարար և առողջապահական ժողովոյ նախագահ Վսեմ. Սայիտ փաշայի ներկայանալով խորհրդակցութիւններ կատարեցին առողջապահական կարեւոր գործոց վրայ։ Թօչօնի էֆէնտի ու Ահմէտ Բաղրպ պէյ Ն. Վսեմութեան հրամաններն ստանալէ յետոյ դնացին ներկայ գտնուիլ Առողջապահական ժողովոյ սովորական նստին։

Առողջապահական ժողովին զբաղեցաւ Գասըմ փաշայի կղզուղիները մաքրելու համար ներկայացեալ ծրագրոյն քննութեամբը, սակայն վերջնական որոշում մը չտուաւ։

ՊՈՒԲԲԼԷՇԻ օսմանեան նոր դեսպան Շէմսէտտին պէյ երկուշաբթի օրը Ռումանիոյ թագաւորին ներկայանալով իւր յանձնարարագրերը մատուցեր է։

ԵԼՄՍԱՑՈՑԸ. — Կառավարական պաշտօնատունը, ըստ յանձնարարութեան Ելմսական Նախարարութեան, սկսած են պատրաստել իրենց Ելմսացոյցն Ելմսական 1309 տարւոյն համար։ Դատական Նախարարութիւնը ղրկած է իւր Ելմսացոյցը։

ԱՓԻՈՆ.—«Սաատէթ» կ'իմանայ թէ մայրաքաղաքիս վաճառականներէն անգլիացի Պ. Ուիթոլի անուան եկած երեսուն սընտուկ ափիոնի բաղադրութեանը մէջ օտար նիւթեր խառնուած ըլլալով, այդ ափիոններ Պոլսոյ մաքսատան կողմէ գրաւուեր են, որովհետեւ խառնուրդ ափիոններու մուտքն արգիլուած է։

ՊՐՈՒՍԱՑԻ մէջ հաստատեալ չերամաբուծութեան վարժարանին իբրեւ արդիւնք այս տարի Եւրոպայէն ի Պրուսա հագիւ չորս հարիւր տուփ չերամի հունտ բերուած է, մինչդեռ ուրիշ տարիներու մէջ տասը հազարի կը հասնէր այդ տուփերու թիւը։ Ատոր փոխարէն այս տարի Պրուսայէն ի Յունաստան և ի Պուլկարիա ղրկուած են երեք հազար տուփ չերամի հունտ։

ԲԵՌԻՍՊՈՒՐԿԻ մէջ այս ամառ մզկիթ մը պիտի չինուի հոն գտնուող իսլամ հասարակութեան համար։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ չինութեանց Ժողովը նախաձեռնութեան առած է ֆրանսացի դրամատէր Պ. Ռօպլիանի առաջարկն Զմիւռնիոյ քաղաքին մէջ թրամուէյի գիծ մը չինելու համար։

ՎՇՏԱՏՈՒ ԱՄՈՒՍԻՆ ՄԸ.—Այտընի նահանգին Պալէնտը գիւղաքաղաքին երեւելիներէն մէկուն կինը՝ Ֆաթմա՝ քանի մը օր առաջ կախուած կը գտնուի իր ամուսնոյն ագարակին մէջ։ Աննկարագրելի էր ցաւն զոր ցոյց կուտար ամուսինն այս անդարմանելի կորուստին վրայ, և կ'ըսէր իր բարեկամներուն ոչք մխիթարական խօսքեր կ'ուղղէին իրեն, թէ այդ դժբախտութենէն ետք հաւանական չէր որ ապրէր ինք։ Տեղւոյն մէկ խօրամիտ ոստիկանը որ մօտէն կը ճանչնար այդ ցաւասիրտ ամուսինն, անոր ըրած այս ցոյցերը չափազանց կերեւին իրեն։ Դաղանագէտ քննութիւն մը կը բանայ և անմիջապէս ապացոյցներով կը համոզուի թէ խեղճ Ֆաթմա խղդուած է իր սիրեցեալ կողակցի ձեռքով և այն վիճակին ենթարկուած որով գտած էին զայն։ Անմխիթար ամուսինն և այս քսմնելի գործին մէջ իրեն օգնութեան ձեռք կարկառող բարեկամները կը ձերբակալուին։

Հիմա կախոտ ամուսինը բանտին մէջ տրտում տխուր նստած է և երբեմն կուլայ, յայտնի չէ սակայն թէ իր կորուսած կնոջ վրայ թէ այն վիճակին որուն ենթարկուած է։

ԲԱՂԱՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ պաշտօնատան մէջ կազմեալ յանձնաժողովն որ պաշտօն ունի ճարտարապետներուն վկայագիրը տալ և անկարողներն արգելուլ ճարտարապետութիւն ընելէ, իւր գործառութեանց սկզբունքներն որոշած ըլլալով, ի մտոյ անոնց կիրառման պիտի ձեռնարկէ։

ԼԻԲԱՆԱՆԷՆ կը գրեն թէ հանգուցեալ Ֆրանքօ փաշայի որդի Ֆրանքօ պէյ, առներորդի կուսակալ Նաում փաշայի, նահանգին ոստիկան-զինուորաց քննիչ առնուանուեր է։

ՀԵԼԼԵՆԱՆ դեսպան Պ. Մավրօկօրտաթօյի աղջիկը՝ Օր. Հարիքլիա Մավրօկօրտաթօ նշանուեր է Աթէնքի փաստաբաններէն Պ. Պալթաճիի հետ որ մայրաքաղաքս կը գտնուի։

ԽԱՐԴԱԽՈՒԹԻՒՆ. — Խազիւղ բնակող Մէնթէշ անուն մէկը ծխավաճառ Նիքոլիին երթալով և չորս հատ ութնոց և երկու հատ չորսնոց Համպուրկի տոմբերցոյնելով կ'ըսէ. «մէկուն վեց ոսկի եօթանասունը հինգ դրուշ եւած է, քեզի տամ.» Սակայն Նիքոլին վրայ ստակ չգտնուելուն կը խնդրէ որ յաջորդ օրը գայ։ Մէնթէշ հետեւեալ օրը կ'երթայ և տասն և մէկ դրուշ պակաս զինով, այսինքն վեց ոսկի վաթսունը չորս դրուշի կը ծախէ վիճակահանութեան տոմսը։ Խեղճ Նիքոլի, տասն և մէկ դրուշի չահէն ուրախ, գրպանը կը դնէ թուղթն և ուղղակի Հասոնի պանքան կերթայ։ Հոն կը ցուցնէ տոմսն ու դրամը կը պահանջէ, սակայն պաշտօնեայները կը սկսին խնդալ Նիքոլիին վրայ, սա կը զարանայ և խոյսը ձայնով կը հարցունէ իրենց անտեղի խնդալուին պատճառն։ Այն ատեն պաշտօնեայները կը հաւատցունեն անոր թէ տոմսին թիւը կեղծուած էր։ այս պատասխանն առնելուն պէս, Նիքոլի նեղտի պէս գուրս կը նետուի դրամատունէն՝ սաստիկ սրտմտած այդպիսի անարգ խաբեբայութեան մը զոհ գացած ըլլալուն։ Թէև գործը գործէն անցած, կը սկսի փնտռել նենգավոր հրեայն, զոր վերջապէս կը յաջողի ձեռք ձգել էտիրնէ քաղաքի մօտերը, հոգիով մարմինով կը փակի անոր օձիքին և ուղղակի ոստիկանատուն կը տանի զայն։

Խաբեբան դատի պիտի ենթարկուի։

ՀՆՈՒԹԻՒՆԵՐ.—Սուրիական Տրիպոլսոյ գաւառին Հօմս գիւղաքաղաքին մէջ հին չէնքի մը պատը փլցուելու պահուն գտնուեր են քարէ երկու արձաններ որոց մին կին մը կը ներկայացնէ և միւսը թռչուն մը։ Այս վերջինը կոտրած է։ Այդ արձաններ մայրաքաղաքս պիտի բերուին կայս. Թանգարանին մէջ դրուելու համար։

ՌՈՏՈՍԹՈՑԷՆ կը հաղորդեն հետեւեալ արկածը։ Դեկտեմբեր 17ի գիչերը Ռոտոսթօ ժամանող չոգենաւի մը ուղեւորներէն Տիրուհի անուն վաթսունամեայ կին մը՝ ամուսնոյն Մանասեան Արթին աղա, մաքսատան նաւամատոյցէն անցնելու պահուն՝ նաւամատոյցի կապարիչներէ մին բաց ըլլալով ծովը ինկեր է և թէեւ անմիջական օգնութեանց չնորհիւ ազատուեր է, սակայն մէկ ոտքը կոտրեր է։ Ցետոյ զայն դարմանող բժիշկները յայտարարեր են թէ կեանքը վտանգի մէջ է։ Նաւամատոյցի կապարիչներն, որք սովորաբար գիչերները բաց կը մնան, մաքսատան պահապան պաշտօնէից կողմէ կը գոցուին երբ նաւահանգիստի մէջ չոգենաւ մը ժամանէ, սակայն նոյն գիչերը պահապան պաշտօնեայք կապարիչին մէկ կողմը միայն գոցեր և միւսը գոցելու մոռցեր են։ Տեղւոյն մաքսային տեսուչն այդ դէպքը տեղեկագրած է ձեռնհաս իշխանութեան։ «Թարիք» կըսէ թէ չորրորդ անգամ ըլլալով այդ տեսակ դէպք մը պատահած է նոյն նաւամատոյցին վրայ, հետեւաբար ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ։

ԱԻԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ։—Հալէպի կուսակալութեան կողմէ ղրկուած ոստիկան-զինուորք Մէնիճէ գիւղխուճրին մէջ ձերբակալեր են Սուլուհ աւազակապետի ընկերներէն Հասօն ու Ահմէտը։ Սուլուհ թէեւ փախեր, սակայն քիչ յետոյ ձերբակալուեր է։ Այդ աւազակապետ տասը տարիէ ի վեր կապատակեր Հալէպի նահանգին մէջ։

ԹԱՐՍՈՒՍԻ բանտին մէջ գտնուող բանտարկեալներէ ութ անձինք, կ'ըսէ «Մապահ», բանտին պատը ծակելով թէեւ փորձեր են փախչիլ, սակայն ոստիկանք ժամանակին իմանալով արգիլեր են անոնց փախուստը։

ԲԵՐԱՑԻ նախնական դատարանին գործադիր պաշտօնէին օգնական Անասիա էֆէնտի, օրինաց հակառակ ընթացքի մէջ գտնուած ըլլալով, Դատական Նախարարութեան հրամանաւ առժամապէս պաշտօնէն դադրեցուցուած և այդ պաշտօն փոխանորդաբար յանձնուած է նոյն դատարանի քարտուղարներէն Մուհիդտին պէյի։

ԵՐԵԿՈՑԻՐԻ ՄԷՋ. — Սա պարը ի՞նչ ձիւներ կը բերէ երիտասարդներուն ու օրիորդներուն գլխուն։ Լսեցէք և դատեցէք։ Կիրակի իրիկուն, Սկիւտար, Սէլամլըը, տան մը մէջ «սուառէ» կար անուան տօնախմբութեան առթիւ։ Հարկ չկայ ըսել թէ պարը, երեկոյթներուն ան ու պզպզը, շատ կանուխ սկսած էր, ըստ որում ոսքերը կը կեռային և ձեռներն ալ շատ պաղ էին։ Պարը, — ո՞վ ըսաւ թէ ադնիւ բան չէ պարը, — գիւղային ցատկուտուք մը և համատարած գիրկընդխառնում մըն էր հոն։ Երիտասարդ մը, գլուխը կանխապէս գինիով տաքցուցած, խեղճ օրիորդ մը առած բազուկներուն մէջ, գառագնդէն փախած ոչխարի պէս կը դառնար, բայց որովհետեւ գլուխն ալ կը դառնար, հետեւապէս կը չմորի, կը դանդաչէ և գետին կը թաւալի. ա՛հ, ո՛չ, գետին չթաւալիր, տամին վրայ կը թաւալի. խեղճ աղջիկ, գլուխը կը ճմլուի, մարմնոյն զանազան կողմերը ծանր կերպով կը վիրաւորուին։ Բարեբախտաբար տոքթոր եւ դեղագործ գտնուելով հոն, կը դարմանեն աղջիկը։

ՀԱԼԷՊԻՆ կը գրեն թէ քաղաքին մէջ ժամանակէ մը ի վեր տանկ երեւան եւած է։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ընդհանուր տնօրէնութիւնը, կըսէ «Թարիք», ըստ տեղեկագրութեան երկրագործական քննիչին, առժամեայ կերպիւ պաշտօնէ դադրեցնել տուած է Երկրագործական Դրամատան Ռոտոսթոյի ճիւղին տնօրէն Պետրոս էֆէնտին որովհետեւ երկրագործական քննիչին այդ ճիւղին պաշտօնեայ իզդէթ էֆէնտիի գործառութիւնները քննելով ինչ ինչ անկանոնութիւններ գտած էր և Պետրոս էֆէնտի պատասխանատուութեան մասնակից նկատուածէր։

ԿՐԷՏԷի կուսակալի փոխանորդը գրած է Առեւտրական և Հանրօգուտ չինութեանց Նախարարութեան՝ նոյն կողմն դրկել բամբակի, բանջարեղինաց այլ և այլ ընդեղինաց հունտեր, կղզւոյն հողային բերքն աւելի արդիւնաւորելու համար։

ՅԵՌԱԳԻՐ

ՓԱՐԻԶ.— Պառոն Այֆոնս տը Ռոչիլտ մէկ միլիոն ֆր. նուիրեց Փարիզի հանրային նպաստամատոյց վարչութեան, իբրև նպաստ բաշխելու համար ծննդաբեր կանանց՝ հիւանդանոցէ ելած միջոցին, երբ դեռ այնքան տկար որ չեն կրնար աշխատիլ, և դրամ ալ չունին չատ անգամ։

ՊԻԱՌԻՑ (Ֆրանսա).— Պ. Կլատսթոն հոս տօնեց իւր ծննդեան 83րդ տարեդարձը (Դեկտ. 30ին, երբ մտաւ 84րդ տարին։) (Պ. Կլատսթոն 60 տարիէ ի վեր քաղաքական կեանքի մէջ է։ Իւր անդրանիկ ճառն արտասանեց Երեսփ. Ժողովոյ մէջ 1833ին, գերութեան ջնջումը պահանջող առաջարկ մը մատուցանելով։)

ԼԱ ՀԷ.—Վիկտէր Կայար իբրև կողմնակէզ Հոլանտիոյ փոքրիկ թագուհւոյն նուիրեց խոշոր տուփերու մէջ զրուած կապրեայ զինուորներ և սպայներ՝ Բրուսիոյ բանակին ամէն գունդերը ներկայացնող։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՆՈՐ ՑԱՑՏՆՈՒԹԻՒՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 3 Յունուար. — Լրագիրք կը ծանուցանեն թէ դատի պիտի ենթարկին խորհրդարանական չորս անձնաւորութիւնք, որոց մին նախորդ նախարար մէ։ —Զրոյց կայ թէ նախարարապետ Պ. Ռիպօ, ներքին գործոց նախարար Պ. Լուպէ և երկրագործական նախարար Պ. տը Վէլ պիտի հրաժարին։ — Հանրապետութեան նախագահի թիկնապահ հանգուցեալ Պ. Լիքթէնշթայն 3,000 ֆր. ընդուներ է Բանամայի Ընկերութենէն։ Դատական նախարար Պ. Ռուժուա ծանր հիւանդ է։

ՀԱՄՊՈՒՐԿ.—Կէս-պաշտօնական Համպուրկեր Քորէսբոնտէնդ կ'ըսէ թէ Կայսրն յայտարարած է որ Ռայխսթակի մէջ սպայից կողմէ զինուորական նոր օրինագիծն քննադատութիւն ցուցուելուն չպիտի թոյլատրէ։

Վակտրան

ԴԱՄԱՍԿՈՍ, 23 Դեկտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱՎՈՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	110 ½
3 » Փարիզի »	22 75

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՓՈՆՏՈՒՐԻ

Երէկ երեկոյ զոյ. [Միայ. Դ. Սէրի]	23 26
Բերայի մէջ » »	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ »	23 26
Կէս օրին	23 26
Թանզիմաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ	— —
» » ժամ 5ին	— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵՈՒՈՒԹԻՒՆ

Փոխառ. Քիւն	Սէրի	55 ½
» »		30 ½
» »	C.	24 05

ԲԱՆԿԵՏՈՄՍԷ

Օսպիէկէ ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	5 10
Քրէտիի ժէնէրալ	» »	8 08
Պանք տը Փարիզ	» »	5 08
Սօս. Շանճ է վալէօր	» »	4 28
Ռէժի	» »	15 33
Թրամուէյ	» »	630
Ռումելիի երկաթուղի	Ֆր.	88 ½
Բամպեռուգ Լաբրիսոմի	

ԱԴԱՄԵԱՆԻ ՆԱՄԱԿՆԵՐԸ

1883, Մարտ 11, Մոսկուա

Անցեալ կիրակի ներկայացրինք «Մասքարատը»։ Ինչպէս նախորդ նամակիս մէջ գուշակել էի, բազմութիւնը ամենաքիչ էր։ Զտնուողների մեծ մասն էլ ռուսերէն էին, և նոցա դերասանք և դերասանուհիք։ Ես իմ դերս, միայն ձեզ կարող եմ ասել, որ աւելի լաւ կատարեցի քան թէ առաջ, նոր փոփոխութիւններով, մանաւանդ վերջին գործողութեան մէջ, երբ պռոպով չապկիս պատառելով յարձակուեցայ անյայտին վրայ։ Մի կին, որ առաջին կարգում նըստած էր, վախցաւ ու պռոպով փախաւ։ Ներկայացման վերջին բոլորը 11 անգամ ծափահարելով ինձ դուրս կանչեցին։ Երմոլովա դերասանուհին ասաց թէ «այսուհետեւ խորհուրդ չենք տալ Բիսըրեվին Արբենինի դերը կատարել»։ Հայոց կառավարութեան շատ չլինելուն պատճառը եթէ օբէրային առաջին բաժանորդական ներկայացումն էր, դարձեալ ներելի չէ։ Ահա մեր հայերը։

Խաղից յետոյ զանազան արթիսթներից լսածներս հաստատութիւնը չի ներիր որ այստեղ մանրամասն յիշեմ։

Ես համաձայն եմ Պ. Սպանդարեանի ճիշտ ասածին հետ, թէ կրիտիկան յառաջադիմութիւն է պատճառում, բայց անկողմնակի լուրջ և բանիբուն կրիտիկան։ այլ ոչ քոլին տակ ծածկուած և կուսակցական ոգւով գրուածներ։ Այդ տեսակ գրուածների ու գործերի պատճառաւ, յուսահատ սենեկիս մէջ թաղուած, անիծում էի կեանքս և տաղանդս։ Տիկիսը ինձ շատ վիշտեր է տուել, թէպէտ ներողամիտ եմ։

Մարտ 21

Տուի բենեֆիս։ յաջող անցաւ. ըստացայ մի ժամացոյցի ոսկի շղթայ՝ ընծայ Մոսկուայի հայ տիկնանցից, և բոլոր ծախքերը հանելուց յետոյ մնաց ինձ 200 ր., որից մի քանի կաբեւոր ծախքեր անելուց յետոյ միտք ունիմ մնացեալ գումարով ուղեւորուել Բեթերպուրկ։ Այս սեզոնը իմ թատերական կեանքիս լաւագոյնն է։

Ապրիլ 1

Այսօր սկսանք փորձել տառմ մը գաղղիերէն լեզուով, որ պիտի ներկայացնեմ երեքշաբթի երկու գաղղիացի, մնացեալները գաղղիերէն խօսող ռուս դերասանների հետ, ռուսաց տրամատիկական թատրոնում։ Այստեղ երկու անգամ գտնուեցայ գերմանացոց թատրոնում, Բօսսարթ երեւելի դերասանին ներկայացմանը, մի անգամ «Աւազակների» մէջ Ֆրանցի, իսկ ուրիշ անգամ մի գերմանական խաղում Ֆերի մասի մէջ։ երկրորդը լաւ էր, իսկ առաջինը լաւ թէպէտ, բայց բոլորովին դուրս բնութիւնից։ կը պռոպայ, կը պռոպայ··· և զարմանալին այն է, որ ներկայացնում է Ֆրանցին մի սիրուն, գեղեցիկ և համակրելի ասպետ, այնպէս որ մարդ այսպէս նրան գեղեցիկ տեսնելով, ինքն իրեն հարցնում է թէ արդեօք ինչո՞ւ Ամալիան, Կարոլոսը և հայրը ատում են Ֆրանցին։ ինքը Ֆրանցը ատում է նրանց և բոլոր մարդհետեւ ուրիշներուն գեղեցիկ յատկութիւնը, որովհետեւ ագեղ է, որովթիւնները ծաղր են իւր տգեղութեան։ Վերցրէք Ֆրանցի տգեղութիւնը, այն ժամանակ կը փճանայ բոլոր խաղ և մեծ հեղինակի փիլիսոփայական ոգին և եղելութեանց կապը։ արդէն նա չէ ասում այդ մենախօսութիւնը, ուր յիշուած են իւր հոթենթոթի բերանը և այլն։ Այսպիսի մի «Աւազակներ» տեսայ, այն էլ գերմանական մի նոր թատեր մէջ։

Ապրիլ 16

Հինգշաբթի կրկին պիտի ներկայացնեմ «Մասքարատ»։ հասարակութեան մի քանի անձանց խնդրանօք։

Մայիս 17

Հարցնում էք թէ ինչ եմ մտադիր անելու։ մի՞թէ ես գիտեմ։ անչուչտ կը գնամ այնտեղ, որտեղից որ ինձ ուզեն։ Բայց դեռ ոչ ոք չէ ուզում··· իմ յեղյեղուկ առողջութիւնս վատ է, որ այս ընթացքով չուտով ինձ կը տանի ի յաւիտենականութիւն, թէպէտ մահը մի երջանիկ բոպէ է, մի անմսան հաճոյք, երբ մարդս կ'ըզգայ որ բոլոր մարմնին ու հոգին դադարում են կեանքի երկար աշխատութիւնից, և կարող է ասել «ալ վիշտ չպիտի կրեմ»։

Յունիս 18

Շատ հիւանդ եմ։ ես նեղուում եմ Մոսկուայի այս օրերս արած չոքերից և ապրուստի նեղութիւնից։ ապագան ինձ սարսափեցնում է։ Կը խնդրեմ ինձ իմաց տաք կարո՞ղ եմ արդեօք Նախիջեւանի սիրողաց և բարեկամաց հետ երկու կամ երեք ներկայացում տալ։ Տփղիսից Տէր-Գրիգորեանցին գրած նամակիս պատասխանը չեմ։ կարելի է այսպէս աւելի լաւ է։ ուզում եմ մնալ Ռուսաստանում և փոքր առ փոքր ռուսերէնը սովորել և յետոյ 5 կամ 6 գըլխաւոր դերեր սերտելու։ ինձ բաւական ձեռնտու ապրուստ կարող եմ ճարել քաղաքից քաղաք շրջագայելով, ահա նպատակս, որովհետեւ հայոց թատրոնը ապագէղ չունի։ Ինձ ամենից դժուարը յուլիս, օգոստոս ամիսները ապրելն է, այնուհետեւ Նախիջեւան կըզամ, յետոյ կրկին կը վերադառնամ Մոսկուա, այնտեղից պիտի գնամ անպատճառ Բեթերպուրկ։

Պ. Հ. ԱԴԱՄԵԱՆ

ԿԱՒԿԱՍԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(ԹԻՖԼԻԶԻ ԹԵՐԹԵՐԷՆ)

Զորեքշաբթի, ամսոյս 9-ին, կայսրաւոր Կովկասեան գիւղատնտեսական ընկերութեան անդամների ժողովը։ Վճռուած է Զիկոգոյի ցուցահանդէսին՝ միջոցների սղութեան պատճառով, ուղարկել միայն վաճառելի մթերքները— բրինձը, ցորենը, եգիպտացորենը, բամբակը, բուրդը, գինին, ծխախոտը։ Այնուհետեւ կարդացուեց Պ. Դեւեսկու զեկուցումը գաչտային մկներն ոչնչացնելու միջոցների մասին։ Պարոնն առաջարկում էր պրոֆ. Լէֆլերի միջոցը, սպանել վարակելով մկներին հարիւրի բացիկներով, որ ուրիշ կենդանիների մարդու, տաւարի, հաւերի վրայ չեն ազդում։ Ցունաստանում եղած փորձերը խիստ յաջողակ են եղել։ Պրոֆ. Լէֆլերը ինքն է աճեցնում այդ բացիկները և ծախում։ Ընկերութիւնը մի յանձնաժողով ընտրեց այդ հարցը մանրակից ուսումնասիրելու համար։ Ի վերջոյ որոշեցաւ ամսիս 15-ին, երեքշաբթի առանձին հանդիսով տօնել հոչակաւոր Պաստէորի եօթանասնամեակը

—Տիկին Մ. Թումանեան-Մերեմէելի արդէն թոյլատրութիւն է ստացել կառավարութիւնից հրատարակելու վրացերէն լեզուով մի շաբաթագիր Կ-ուլ (Մարդ) անունով։ Շաբաթագիրը պատկերազարդ կը լինի և նշանակած է ընտանեկան ընթերցանութեան համար։ Դա յաւելած է նոյն տիկնոջ հրատարակած երկանեայ Զէքէլ (Արտ) մանկական հանդիսի։

—Այս տարի, դեկտեմբերի 5-ին, Թիֆլիսի այգեգործական ուսումնարանում քննութիւն տալով աւարտել են 19 հոգի, որոնցից 5-ը հայ են, 3-ը ռուս և 11-ը վրացի։

—կառավարութեան կարգադրութեամբ, ինչպէս հաղորդում են մայրաքաղաքի թերթերը, արգելուած է Բագուի վրայով Պարսկաստանից նաբրընջի և կիտրոնի ներմուծելը։

—Մայրաքաղաքի թերթերի ասելով, առաջիկայ տարուանից դրամի պօստային փոխադրումներ են մտցնում։ Սկզբում պոստային փոխադրումների գումարը կը սահմանափակուի 1,000 ր.։

ԱՅՆ ԳԻՇԵՐ

Դիշերը մը միանակ, լուսամուտին բով
Նըստած էի ես մըտրով երազ՝ուն,
Ամրան գիշեր էր, փըչէր մեղմիկ հով,
Լուսընկան փախչէր ներքեւ ամպերուն։

Ու ինչու՞ ոգիներն պատուհանիդ
—Ուսկից ամէն օր, կէս մէջբէդ կախուած՝
Ետուէդ ոեծող՝ շատ սրտեր էրած
Կը կախարդէիր—ըսթափեցուց զիս։

Դո՛ւն էիր, ո՛հ, զո՛ւն, ծայնը լրսեցի
Ցանկերդ մ'անորոշ կը մըռլտայիր։
Մենք արդէն վաղուց էինք զըրացի,
Երեսմըն ինծի բարեւ ալ տայիր։

Կը գիտէի թեզ ակնապիշ, անմոռ···
Ձիրմանները հագեր էիր, պաշտելի՛ս,
Դեղին փայլին բով՝ աստղերն շատ աղօտ,
Լուսընկան զժգոյն երեւցան աչքիս։

Եւ շատ հեղ զուն ալ վարագոյրիդ տակ
—Ինչպէս լուսընկան ամպերու ետեւ—
Կը ծածկուէիր. ու ես վայրտակ՝
Ցայնժամ ըսպասէի թեզ յարատեւ։

Բայց մեր մէջ բան մը անցաւ այն գիշեր,
Դուն որ էիր այնչափ անկարեկիր
Կը սըրբէիր յար արցունքնտ աչերդ
Նայելով ինծի···ո՛հ, ինչո՞ւ լայիր···։

Ու միս միանակուկ լուսամուտիս բով
Նըստած էի ես, մտրով երազ՝ուն,
Ամրան գիշեր էր, փըչէր մեղմիկ հով,
Լուսընկան փախչէր ներքեւ ամպերուն···։

Հ.

ԻԹԽԱՆԱՑ ԿՂԶԻՔ

Ա.

Նէապօլիս՝ Գաբրի և Իսկիայ կղզիները ունի, կոստանդնուպօլիս ալ Իշխանաց կղզիները։ Նէապօլսեցիք որչափ կը պարծին իրենց ծովածոցին գեղեցիկ զարդուցը վրայ, նոյնչափ ալ Պոսֆորցիք իրենց հանգստեան և զուարճութեան կղզեաց, որք հրաշալի տեսարան մը կը պարզեն, Մարմարայի ծովուն մուտքին վրայ։

Այս մասը Արշիպելագոսին գեղեցկութիւնն աչքերը կը շլացընէ նոյն իսկ անոնց, որք Իտալիոյ և Սիկիլիոյ գեղեցիկ տեսարանաց վրայ կը դմայլին։ վասն զի տեղ մը չկայ ուր մարդուս աչքը գեղեցկագոյն ծովեղերաց, հաճոյատեսիլ ծոցերու, հեռաւոր մեծաշքեղ լեռներուն վրայ հանդչի։ չկայ ուրիշ տեղ մը, ուր կանաչութիւնը այնչափ կենդանի և երին երին գոյն ունենայ։ վերջապէս չկայ տեղ մը ուր ծովուն ջրերը այնչափ կապագոյն ըլլան, որ փափկութեամբ հաղարումէկ հովանաւոր խորշեր, հաղարումէկ բանաստեղծական գարեր թողչին։ Ասկէ կը հակիրնանք թէ ինչո՞ւ Իշխանաց կղզիները այնչափ ալ պատուի են և գըրուատեալ։ հանգստական տեղ մըն է անոնց համար, որք կը սիրեն զմայլեցուցիչ տեսարաններ։

Մեծ կամրջոյն վրայէն, որ Ստամբոլն և Կալաթիայն իրարու կը միացնէ, շոգենաւ մտնելու է Իշխանաց արշիպելագոսը երթալու համար, որ թըրքական Վոսֆորի հարաւային մուտքին վրայ, Մարմարայ ծովուն մէջ, կոստանդնուպոլսոյ հարաւային արեւելեան կողմը կ'ելնայ։ Ամառը այս կըզիներս գացող շոգենաւերը միշտ լեցուն կ'ըլլան։ Դիշ մը որ ուժով փչէ հովը Պոսֆորոսի մէջ վրայ, շոգենաւուն ճօճանէն կ'իմանայ ճամբորդը որ Ոսկեղջիւրէն հեռացած է, և Մարմարայի ծովը, որչափ որ պզտիկ ըլլայ, մեծ ծովու մը ամէն անախորժ յանկարծական փոփոխութիւնները կըրնայ ունենալ։ Երբեմն ճօճումը և պատանումը խիստ սաստիկ կ'ըլլայ։ Տիկնայք որ կղզին անհամբեր կը վազեն իրենց նորելուկ արդուզարդն ցուցընելու, գոյներին կը նետէ և լուրջ կը մնան, և բոլոր իրենց պճնասիրութիւնն կը կորնչցնեն, նաւուն եղերքը կը կրծեն և անշարժ՝ բաց ծովուն վրայ աչուընին կը դարձնեն։ Անգղլայք իսկ, որ աներկիւղ ճամբորդներ են, քաղաքին մէջ մեծ պատոյտ մը ընելէն վերջը, կղզիները պտըտելու կ'երթան, որ կը յիշեցնէ իրենց Տուվրի և Պուլոնիի անցքը։ այսու ամենայնիւ իրենք ալ կ'ուզեն շատով նաւահանգիստը հասնիլ, և այս ճամբորդութեան վերջը տեսնալ։ Վասն զի այս անցքը որչափ որ ալ Մանչի անցքէն կարճ է, բայց երբեմն անոր չափ նեղացուցիչ է։ Բայց այսպիսի դէպք քիչ կը հանդիպին։ շատ անգամ Թրակիոյ և Բիւթանիոյ կապոյտ երկինից տակ երկուց ծովուց մերձաւորութեամբը բարակ և թեթեւ օդոյն մէջ որ շարունակ կը զովանայ և իբր թէ կը լուացուի, սեսրժելի թեթեւ հով մը կը փչէ, զովացնելով կիզիչ արեւ մը։ Այս հանդարտ և թափանցիկ ջրոյ վրայէն կը սահի կ'անցնի Կղզեաց շոգենաւը։ Ընդհանրապէս Սկիւտարն անցնելէն վերջը իր գառէլքին վրայ բազմամարդ ուղեւորներ եւ զինուորներով, ճերմակ մինարէներով, բարձր գմբեթաւոր մզկիթներով, անուանի տաճկաց գերեզմանատաղ, որ շիրմաց և բարձր նոճիներու անտառ մըն է, շոգենաւն Գաղաքէօյ կը հանդիպի, Ասիոյ հին Քալկեդոնն։

Քալկեդոնի մէջ կը ցուցնեն պզտիկ մատուռ մը, ուր՝ ըստ աւանդութեան, գումարած է կ'ըսեն, հոչակաւոր տիեզերական ժողովն, յորում վեց հարիւր հայրապետք և վարդապետք դատապարտեցին Եւտիքեսի աղանդն, և որոշեցին որ Կ. Պոլսոյ աթոռը, յետ Հռովմայ, Նախապատիւ սեպուի քան զայլ պատրիարքական աթոռս։ Բայց այս մատան մէջ այնպիսի ժողով մը չի կրնար գումարուած ըլլալ, վասն զի տեղն այնչափ պզտիկ է որ անկարելի է այդչափ պատկառելի անձինք հոն ողմած ըլլան։

Քալկեդոն հոչակաւոր տիեզերական ժողովին քաղաքն, որ ատենօր գեղեցիկ ապարանքներ ունէր, խառն բիւզանդական ազնուական ընտանեաց մեծամեծ տուներուն, այժմ Կ. Պոլսոյ շքեղակայից գլխաւոր գիւղական ընակութեանց մէկն է։ Տեղացի երեւելիներ, վաճառականներ, և նաև Եւրոպացի, մանաւանդ Անգղիացիք՝ ծովեզերեայ տուներ և ամառաստուներ շինած են, որոնց երկայն՝ ճերմակ, զուրկ ի ճարտարապետութենէ ձեւերն, հեռուէն կ'երեւան ծովեզերաց վրայ եւ դէպ ի դաշտերն։ Բազմաթիւ մեծ ու պզտիկ շոգենաւեր կ'երթան կուգան ընդ մէջ մայրաքաղաքին եւ այս ամրաքաղաքին մինարէներով զարդարած տեսքը չբեղադրոյն է, քան ամէն ուրիշ տեսուանէ։ (Բազմավէպ)

ՕԺԻՏԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԷՆ)

(Շարունակութիւն Թիւ 8)

Գ.

Կիրակի մը Տիգրան հրաւիրուած էր աղջկանց վարժարանի մը տարեվերջի զըվարճական հանդէսին։ Ընդարձակ պարտէզի մը վրանին նեղբեւ խուռն բազմութիւն մը ժողոված էր։ Իրենց անօրէնին առաջնորդութեամբ տասներկու աղջիկներ մէյմէկ թուղթ ձեռքերնին բեմին վրայ, հանդիսականներու առջեւ կանգ կ'առնուին։ Ներկայից մանրադնին ուշադրութիւնը հաստատուած այդ աղջկանց վրայ՝ զանոնք գլխէն մինչև ոտքը կը չափչփէ. դիտողութիւններու փոխուք մը պարտէզին մէկ ծայրէն միւսը կը սուրայ։ Շրջանաւարտներ ճերմակ շղարշներու մէջ պլլուած, ուսնոցին վրայ մանուշակէ երեք տերեւ փակցուցած և տոքտորի ձեւեր առած յառաջ կուգան երկու քայլ բեմին վրայ, կ'արտասանեն փիլիսոփայական, գեղագիտական, գիտական բարձր բարձր նիւթերու վրայ մեծ մեծ ճառեր։ կ'որոնեն, կը վճռեն երկու բառով, յաւակնոտ պարծանքով մը կը կարեն, կը նետեն։ Տիգրան կը դիտէր լիովիսթի այս տեսարանը։ Կ'ունկնդրէր մատաղ կուսի շրթներէ ինկած թառամ շրթերու վայել բացագանչութիւններ։ Կ'սպասէր այդ լուսաթի, լուսաղած բերաններէ մեղուանուագ շեչտեր, ոսկեայ զանկներու խառնուած, նրբահիւս յայտնիթէ, կարմիր կապոյտ ծիսածանէ շլեռուած մրմունջներ և ադոնց փոխան ի՞նչ կը լսէր։ Թմբկած անարիւն պարբերութիւններու վոհմակ մը։ բիւրեցս կրկնուած անչունչ բացատրութեանց չարք մը։

Տիգրան կէս մը յուսախաբ, կէս մը ձանձրոյթէ բռնուած, կը պատրաստուէր մեկնելու, երբ բեմին վրայ կը տեսնէ վերջին շրջանաւարտն որ իր կարգին կը յառաջանայ թղթի կտորով մը։ Հանդիսականներուն մէջ զմայլման, սքանչացման նշաններ ցունց մը կուտան ամենուն ընթացման։ Օրիորդին աչքերուն մէջ կը վառէր կարկեհանի փայլը, ուսերուն վրայ ծածանող խարտեաշ խոպոպներու խուսափուկ հոյը, կուսական շափիւղեայ դէմքի վճիտ շողը, կ'ելեւեջարակացնէր ամբողջ հասարակութիւնը։

Տիգրան, քարացած, կանգուն կը կենար իր տեղը։ Օրիորդին թաչեայ շրթերէն ինկած խօսքերը կը թափէին ոսկի ծորանէ մը։ Դարձած իր դասատուներուն, տնօրէնին, կուղղէր անոնց երախտիքի, շնորհակալութեան բառեր։ բաժանման առթիւ զգացած վիշտը տխուր ձայնով մը կարտաբերէր։

Զգայիկ սրտի մը այդ բխուն չեշտերը կաղդէին խորին տպաւորութիւն մը ունկընդրաց վրայ։

Տիգրանի մտքին վրայ լախտի պէս կը դրոշմուի Նեմզար Գ...ի անունը։ կը մեկնի երազուն, մտացնոր։ Աչուէն խլած չողին պէս կը լայնանայ, կը պայծառի իր մէջ ամենանութեան գաղափարը։

Դ.

Տարիէ մը ի վեր Տիգրան նշանուած է Նեմզարի հետ։

Ամեն կիրակի, Իւսիւտարի փոչոտ և ցեխոտ ճամբաները կը կտրէ ուրախ զըւարթ քայլերով։ Ամեն կիրակէ Նեմզար պատուհանը նստած խօսեցեալին գալուստին կը սպասէ։

Ամբողջ շաբաթ Տիգրան կապրի այդ օրուան կարօտով։ ի՞նչ են իրեն համար յոգնութիւն, վատակ, որոց քանակը հիմայ աւելցուցած է, երբ Նեմզարի մէկ ծիծաղը անուշչոտ վարդերու պէս բացուի պսպղուն այտերուն փոսիկներուն մէջ։ Տարի մը կար որ Տիգրան լիաթոք կը վայելէր այսպէս Նեմզարին շնորհները, սակայն վերջերը Նեմզարի սովորական ժպիտը բռնազբօսիկ կ'երեւէր։ Նէ մտահոգ էր։ մեայլ գեղութիւն մը յաջողած էր երբեմնի առողջ գոյներուն։ Նիհարութիւնը անդգալաբար կուտէր կը խածնէր թարմ մարմին սատափէ թափանցկութիւնը։ կարապէ ուլան նման ճեպ ճերմակ ճակատը կը պատէր պղտոր քօղ մը։ Նայուածքներուն արտայայտիչ հուրը մութով ծեփուած՝ արխուր, ստուերոտ փոսէ մը դուրս կուգար, եւ բիբերուն խորը պահուած կը թուէր անխօսուկ թաղութիւն մը։ Փոփոխութիւն մը կար։ անուրանալի էր։ Տիգրան կը տեսնէր, կը չօշափէր։ ի՞նչ էր պատճառը, անուղղակի հարցափորձ մը ըրած էր։ սակայն ի զո՞ւր։ Արդեօք պսակին ուշանալուն համա՞ր էր։ Տիգրան ալ փափաքող էր ժամ մը առաջ ամուսնանալ։ Սակայն ի՞նչ ընէր։ կը խորհէր թէ իր ապագայն պիտի խորտակէր եթէ դիպած քիչ մը խնայողութիւնը ծախսէր հարսնիքի առթիւ անհրաժեշտ համարուած նուէրներու, հագուստեղէններու կառքերու, ինչ որ ժողովրդի, հասարակութեան աչքին առջև ստիպողական կը նկատուի։ Տարիներու, քրտինքներու, մտածմանց ու զրկանց արդիւնքը մէկ օրէն սպառել։ ի՞նչ ծանր հարուած Տիգրանի չափագէտ մտքին համար։ Պիտի ուննա՞ր եռքը միւնոյն քաջութիւնը, միւնոյն յարատեւութիւնը անկախ վիճակ մը ձեռք բերելու համար։ Տնական ծախքերը պիտի աւելնան, ընտանեկան հոգերը պիտի ըսպառեն իր ուժը և յաւիտեան պիտի մնայ սորուկ։ Ինչո՞ւ, վասնզի ամուսնացաւ։ վասնզի ընդունուած նախապաշարմանց տակը ընկճեցաւ, վասնզի վայելուչ հարսնիք մը ընել ուզեց։ աշխարհքի առջեւ պզտիկ չը մնալ փափաքեցաւ և իր նմաններուն օրինակին հետեւեցաւ։ Ո՜հ, եթէ կրնար ոտնակոխ ընել այդ նախապաշարումը։ ի՞նչ յաղթանակ։ ի՞նչ քաջագործութիւն։ Տիգրան այսպէս մտքին, գանկին մէջ կը տրամաբանէր։ իր դժուար կացութեան երկու կողմերը կը կշռէր և չէր կրնար զըրական եզրակացութեան մը յանգիլ։ Սակայն ինչ որ ամենէն աւելի զինքը կը խրտչեցնէր, իր նշանածն ու անոր ընտանիքն էր։ Ի՞նչ պիտի ըսէին։ ի՞նչ յոռի գաղափար պիտի ունենային իրեն նկատմամբ։ պիտի այպանէին, պիտի վշտանային, պիտի կորանցնէին իրենց համարումը։ ի՞նչ հարուած Տիգրանի փափուկ սիրող սրտին համար։

Տիգրան եթէ պահ մը միաքէն անցնէր թէ Նեմզար ալ նմանօրինակ վշտով մը կը տառապէր, եթէ գուշակէր թէ օժիտի մը խնդիրն ալ զիրար ըմբռնէ՞ին ու ցրէ՞նին իրարու նկատմամբ ունեցած նախապաշարումը, օրուն ակամայ զոհը կը լինէին։

Ե.

Տիգրան հետեւեալ քանի մը շաբաթներուն մէջ կարի մտածկոտ, շարունակական մտատանջութեան մը մատնուած, կաշխատէր զուր տեղը անհանելի բաւիղէն դուրս ելլել։ Կիւրակէ մը, սովորութեանը համեմատ, քիրելով, կլլելով ամրան տոթակէզ փոչին՝ կերթար նշանածին տունը։ Այդ օրը մանաւանդ հոգեկան ծանր տագնապի մէջ ինկած էր Տիգրան։ գանկին մէջ ուղեղը գալար գալար կուգար, սիրտը կասդնոտէր։ Նեմզարի քով իր գերագոյն վիճակին ափոփանք մը գտնել կը յուսար։ Սա անմիջապէս կը նշմարէ անսովոր մաղմտուր քող մը որ անոր ճակտին, դէմքին վրայ ծալ ծալ կեցած վշտագին վիճակի մէջ ձգած է զայն։ Կը վրդովի, ու կանանց յատուկ փափկութեամբ կը տեղացնէ մանրիկ մանրիկ հարցումներ՝ լի հոգածութեամբ ու փաղաքշանօք։ Տիգրան նախ քանի մը խուսափուկ պատասխաններ կուտայ։ բայց երկար չը դիմանար տեղացող հարցմունց տարափին և մանաւանդ ցոյց տրուած գուրգուրանաց, դուրս կուտայ, կը պռթկայ, զպրուած ջուրի հոսանքի պէս կը ժայթքէ զայն տանջող գաղտնիքը, կը պարզէ իր մերկութեամբը ամբողջ վիճակը, ապագային մէջ ունեցած յոյսը։ հոգւոյն ծալքերը մէկիկ մէկիկ կը բանայ և ի վերջոյ մեծ երկար հառաչ մը հանելով գթութիւն կը հայցէ։ Նեմզար, ի լուր այս յայտնութեան կը սեւեռէ աչքերը մօրը վրայ, որ մէկ անկիւնը նստած լռիկ կուլկնդրէր Տիգրանի խօսքերուն։ Հազիւ թէ լուած էր։ երբ մայրը ցատկելով ոտքի վրայ, Տիգրանի վզին կը փաթթուի, լալագին կը գոչէ։—Տիգրա՛նս, ինչո՞ւ առաջ չըսիր։ Ահա՛ քեզի պէս զոհ մըն ալ Նեմզարն է, ահա Նեմզարի նիհարութեան, անոր տառապանքին պատճառը։»

Ընդհանուր երկուստեք խոստովանութիւն մը տեղի կ'ունենայ։ Ուրախութեան արցունքներ իրարու կը խառնուին։ Նեմզարի այտերուն վրայ կը փայլի թաց, տաքուկ ժպիտ մը։ Տիգրանի հոգեկան տանջանքը տեղի տուած է անասիկ հեշտութիւն մը յաջորդած է։ Զը պիտի զլչի իր փոքրիկ զրամագլխին։ չը պիտի կարծանէ իր ապագայն եւ հասարակաց կարծիքին վրայ պիտի հաստատեն իրենց երջանկութեան բոյնը։

Զ.

Հետեւեալ երկուշաբթի Տիգրան եւ Նեմզար, պարզ մաքուր անպաճոյժ զգեստներով կը պսակուին։

Մ. Կ. ՇԱՀՆԱԶԱՐ

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Գ... գիչերը կրազին մէջ՝ իւր հօր աչ և ձախ այտերուն վրայ մէկ մէկ 5 թուանշան նկարուած կը տեսնէ։ Հետեւեալ առաւօտուն — երկաթուղոյ վիճակահանութեան քաշուելու օր մը—կը վազէ սարաֆի մը խանութ և բրօմէսներուն մէջէն 55 թիւը կը գնուռէ, բայց ի զուր։ Սարաֆը յանխորդ մը փախցնել չուզելով՝ 55 թիւը փընտրելուն պատճառը կը հարցնէ. Գ... երազը կը պատմէ։ Սրամիտ սարաֆը,

—Այդ երազը, որ բաղդ ըլլայ կ'երեւի, տեսած ատենդ հօրդ բերանը բա՞ց էր։ կը հարցնէ։

—Այո։

—Ուրեմն 505 թիւը պարտիս գնել, վասնզի հօրդ բերնին բացը երկու հինգերուն մէջտեղի դերօն կը ներկայացնէ ըսելով, կը քէֆ բրօմէս մը՝ ի մեծ գոհունակութիւն երազով բաղդը փորձող պարոնին։

* * *

Վ... ծխախոտի վարպետ «օթլախճի» մ'է։ Իւր ծանօթներուն միտ «ի՞նչ տեսակ ծխախոտ կը գործածէք» կը հարցնէ, պատասխանը կուզէ «սերթ կամ եաչ» կը գործածեմ» ըլլայ։

—Ի՞նչ զարմանալի բան, ես ալ նոյն տեսակէն կը ծխեմ ըսելով կ'երկարէ ձեռքը ծխախոտին։

Լ... Վի այս «օթլախճիական» հարցման չատ անգամներ հանդիպած էր։ անցեալ օր նորէն այս հարցումը Լ.ի ուղղելով։

Լ.— Գիտնէն ժողուած սիկառէթներ կը ծխեմ, կը պատասխանէ։ Վ. (քերանը վարժ)—Զարմանալի բան, ես ալ այդ տեսակէն կը ծխեմ։

Լ.— (իւր ոտքին քով ինկած սիկառէթ մը ցցունելով) Ա՛ռ աս, ուրեմն։

Վ. այն օրէն ի վեր «օթլախճիութենէ» հրաժարած է։

* * *

Հիմակուան «չօճուխները»։

Պզտիկն Արթօ որ ակռայի ցաւէ տատիկ կը տանջուի, մօրը վազելով։

—Մայրիկ, սա ակռաս պէտք է ոչնչացնես։

—Շատ լաւ, զաւակս, հիմա տիչճին կ'երթանք կը քաշէ։

—Չէ՜... տիչճին կը ցաւցնէ։

—Հապա ի՞նչ ընենք։

—Դուն ինծի չատիկէ չաքար տուր ան ինքներդն չիւրիմիչ կըլայ։ ԼԻՈՆ-ՇԱ

ՄԵՆ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԴԱՇՆԱԿԻ

Հիմնեալ 1889 ին

Ե. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Բերա, Մեծ-Փողոց, թիւ 10, Բասած Խրխթաքի

Նոյն Բասածին մէջի մթերանոցը կը կրէ թիւ 6

Վաճառում և գնում, փոխանակութիւն և վարձում, դաշնակայարդարում և նորոգում, գաւառաց կողմէ յանձնարարութիւնք ամենայն խնամով և փութով կը կատարուին։

Դաշնակներ, Փարիզի ամենալաւ գործարաններէն, այնպիսի գիներով որ ամէն մրցում կը ջրէ։ Սրահի քոնսերատոր դաշնակներ, կրկին ջահերով, երկաթէ շրջանակով, ուղղահայեաց լարերով, փղոսկրէ ստեղնարանով, ֆիրանական պատրաստութիւն։ Բէյն վաճառատան, տաս տարուան համար նորոգութեան պէտք չունենալու երաշխաւորութեամբ, 30 օսմ. ոսկւոյ, սիրուն աթոռակով մը և չորս պատուանդաններով։ (Բէյն վաճառատունը մինչեւ ցարդ քսան ոսկեայ և արծաթեայ չքաղդամ և պատուոյ հինգ վկայական ընդունած է)։ Համակ ոսկեգոծ դաշնակ մը ուղղահայեաց ագուտոր(հնութիւն)։—Սրահի դաշնակներ՝ ոսկեգոծ և արծաթագոծ նկարներով (Բէյն)։ Երեք օրթավով դաշնակներ, նուէրի համար։—Ինքնանուագ դաշնակներ։ — Բոտոֆոն՝ (այսինքն ոտքով նուագելու դաշնակներ)։ — Տէպէն՝ (ձեռքով նուագելու դաշնակներ։ Ցիչեալ դաշնակները պարզ դաշնակաց պէս ձեռքով ևս կը նուագուին։ Պաւլ դաշնակներ բոլորովին պզտիկ վրայ ոսկեգոծ արոյրէ ծաղիկներով։ — Երգիմնք Ամերիկեան։—Նօթա դաշնակիք կատարելագործեալ գրակներ, (tourne-feuillets)։ Ինքնաշարժ գրակներ։—Մետաքսեայ գրակներ։— ամեն տեսակ մէկ կամ երկու երեսով փայտէ կամ երկաթէ ոսկեգոծ կամ սեւտերկ գրակներ։ Աթոռակներ և թիկնաթոռ աթոռակներ զանազան գիներով, երաժշտութեան պարզ գրութեամբ էթիւդներ։— Պարզ և հնչական չափահարներ։—Երաժշտակարներ, պատուանդաններ, նոր տեսակ դաշնակի ճրագներ, մետաքսանկար ծաղկոյթներ դաշնակի վրայի և սուենդարանի համար։ սիրուն առարկայներ դաշնակներու վրայ հաստատելու համար ևն։ ևն։ դաշնակի ամէն տեսակ պիտոյքներ և մանր նիւթեր։ մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառմամբ։ Ցիչեալ դաշնակի վերաբերեալ գործիքներն Փարիզի ամենէն համբաւաւոր Միւլլերի վաճառատան մէջ պատրաստուած են։

Դաշնակները յանձնարարութեամբ, աւելի աժան գնով քան այն դաշնակներ զորս յանձնակատարք բերել կուտան։

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

Ղ. Փ. ԶՈՐՈՒՐԵԱՆ

9 Ղալաթիա Բօմիսիոն խանին դիմացը Թիւ 9

Սակարանի ու գրամական գործողութիւնը կը կատարուին զուգացուցիչ կերպով, կը ծախսուին երկանգուղոյ բրօմէսներ ու Վարազայի բոնդներ, կտրոնները կը վճարուին ամենամօրը զեղչով, վիճակաւոր ամէն տեսակ արժեկոնց առուծախու ամէն տեսակ վիճակաւոր արժէկոնց սկիզբէն մինչեւ վերջի վիճակահանութեանց պաշտօնական ցուցակներէն վիճակներ կը ընտրուին։ Ծանուցած արժեկոնց թիւերը մասնաւոր տետրակի մէջ արձանագրելով՝ կարելուոր շահերը ամիսապէս իմաց կը տրուին։ Գաւառներէն յանձնարարութիւնը փութով ու զուգացուցիչ կերպով կը կատարուին, բաւ է որ փոխարժէք կամ արժէկոնք միատեղ իրկուին։

Տեղեկութիւններու պատասխանի համար Թղթատարի ծախքը պէտք է միատեղ ըլլայ։

61 7—8

ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

ԱԼԻԲԱՍԱՆ ԹՈՆԶՐՃԵԱՆ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ ակռայի ամենէն անտանելի ցաւերը կը զարմանեմ անմիջական կերպով։ Առանց ակռան քաշելու, փոտութիւնը ինչ վիճակի ու դիրքի մէջ ալ ըլլայ, 3-4 անգամ զարմանելով, ջղերու փոտեցներու զործը կը վերջացնեմ եւ փրուած մասը կը լեցնեմ ազազային ցաւի, մաշեու եւ Ֆարեկու ամէն վտանգէ զերծ Ոսկրու պարմանաւ։ Լեցուելիք նիւթն է ոսկի, բլատին եւ այլն։

Կեղծ ակռաներ ոսկւոյ կամ բաուչուի վրայ։ Այն անձինք որք իրենց կեղծ ակռաները բանիցս շինել տուած եւ ոչ մէկ կերպիւ անոնցմէ զոհ չեն մնացած, կամ զայնս զոպանակի ու Ֆեդերու հոգնեցուցիչ միջոցաւ կը զործածեն, Ինչ դիմին ինձ որ մուշած ու անկարելի կոչուած ատամներու վրայ կը զետեղեմ կեղծ ակռաներու ամբ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 1,000,000 — "ՖԻՆԻՔՍ" — Հիմնեալ է Լոնտրն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւելքան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է որոյ բաժնետէրերք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ձեռնուց հատոյց։

34

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որք ունիմք լիազօր խնդանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած ձեռամներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց
Թիւ 11, և 12։ Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒԻՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

Ա. ԱՀՌՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք	8,000,000
Պահեստի դրամ սկզբէ յունիս 1890	»	6,165,860
Տարեկան հասոյթ » » »	»	14,135,925

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահէջ—Գաբու, Անանիտէս խան. 12, 13, 14

ՖՈՒԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱՉ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Ֆռանք 6,250,000 — Պահեստի դրամ Ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։

Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկ. Ֆինս մկացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամ գումարն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 Ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համար Թարգմ.

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Բուսուլլարգ էվան քեպրա թօք 98, պէհէր թօրը 23 դրուշ. Եուվարլագ նանը ազիզ սամը ատէտ 200, պէհէրի 3 դրուշ 25 փարա։

Միւպայեա օլունանագ պալ'ատէ մուրագագամ 2 գալէմ էչնա ֆիյաթը մուրագամէսի իլէ թալիպլերի էօհտէսինէ օլուպ քանունը եվվելին 24ի՝նճի կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնագասսը իճրա օլունարագ մէզքիւր կիւնէ գարարը գաթխի վերիւէճէկնինէն իթսարնա վէ 26 ընճը կիւնիւ 100 տէ 5 թէնզիլիւնէ թալիպ օլանլարը մագամը Սէրասքէրի ւէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէյէրի։ Նօ. 57 3—3

Այն անունք, որք կ'ուզեն ճավալի և Զինու ճշմարիտ թէյ խմել, պէտք է դիմեն Կ. Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Ճէլալ պէյ խանի կից թիւ 10 ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ և ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ վաճառատունը, որու գանազան տեսակ թէյեր թէ՛ տեսակի ազնուութեան, թէ՛ ճաշակի և հոտի անուշութեան և թէ՛ գիներու ածանութեան կողմանէ անհամեմատելի են։

Ցիչեալ վաճառատան թէյերը Թուրքիոյ բոլոր թէյավաճառաց քով կը գտնուին ի վերուստ դրուած մարքայով, որու կեղծերը եւած ըլլալով պէտք է զգուշանալ։ 342 24—50

VICHY

ՎԻՇԻ

Ֆրանսա (գաւառ Ալիէի)

ԿԱԼՈՒՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Վարչութիւն՝ փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր

ՀԱՆՔԱՋՐՈՅ ԵՂԱՆԱԿ

PASTILLES DIGESTIVES —Այս շաքարները Վիշիի մէջ պատրաստուած են Ջերմուկներէն ելած աղով, խորտակամ են և ապահով դարման մ'են դիւրամարսութեան դէմ։

SELS de VICHY pour BAINS. —Այն անձանց համար որք չեն կրնար Վիշի երթալ։ Կեղծէն զգուշանալու համար, սոյն դեղերու և շիշերու վրայ պահանջել ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ դրոշմը։ Կը գտնուի դեղագործական Անգլիական մթերանոցն և Պոլսոյ որեւէ դեղագործաց քով։ 2203

ԼԱՆՔԱՇԱՅՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՄԱՆՉԷՍԹԷՐ

Հիմնեալ 1852 թ.

Դրամագլուխ	Անգլ. Ոս.	3,000,000
91 գ.կ. 31ին ստացած դրամ	»	1,771,006
1891 գ.կ. 31ին պահեստ	»	1,635,903
Հասոյթ 1891 ին	»	1,851,329

Այս ընկերութիւնը ընդդէմ հրդեհի կապահովէ ամէն տեսակ ընչք, կահ, ապրանք, ի Պոլիս և ի շրջակայքն մինչ-պես և նաւերնաւահանգիստներէն։

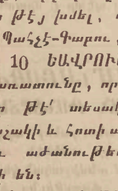

Վնասի ատեն ապրանք և խրճանիա վճարում։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ գործակալութիւնն ընկերութեան, 1 և 2 Իպզէթ փաշա խան, Ղալաթիա

ՐԻՉԱՐԴ Մ. ՊՈՆՏ
Ներ.-յանգամ
257 ՊՈՆՏ, ՍԷԼԼԷՐ ԵՒ ԸՆ.

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

ՄԵԾ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ԲԱՑՈՒՄՆ Ա. ՀԱԱՍ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՃԱՌԱՏԵՂԻՈՅՆ

որ ի Ղալաթիա, փողոց Վէյվոտա, Նորատունկեան Խան, Թիւ 6, 7 և 8

Զանազան և ճոխ բեղոյրք, կանանց գլխու ծածկոցք, Սեգանի ծածկոց և անձեռոցներ, Ձերմակեղէնք, Սրմիչ, Թաշկինակ, անկողնոյ ծածկոց, Քօրսէ, կանանց շապիկներ, գիշերազգեստներ, և այլ տեսակ կանանց վերաբերեալ իրեղէններ։ Ասուշահոտ նիւթեր և այլն և այլն։

Կը խնդրենք արդոյ հասարակութենէն այցել մեր վաճառատունն ուր հետեւեալները կը վաճառուին ածան գիներով և յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ԳԻՆ 306

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈՏԻ ՕՀԼԵՐԵԿ)

ՄՕՐԻՒ ԶԿԷՆ ՉՈՒՏ ԻՒՂ

Իգոփոփիւ որ շուտ Ի սպասի

Գարմանալի մեռամբ ՍԳՈՏԻ և ՊՕՌԻՆԻ ի Նիւ-Եորք։

Կիթին չափ ախորժահամ է

Մարդու ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիպոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճոզաձուութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, գիւրամարսելի է, և անենի փոխուկ ստամոքսները կը տանին դայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄԷՆՐ ԵՒ ՀԻՐԵՌԼ

COMP' RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւնք

Հշ. 21 3 Օսէսայի ուղղակի ուղղորդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Գշ. 22 2 Աէքսանդրիոյ ուղղակի ուղղորդակ, ժամ 6ին յետ միջօրէի. Պիրէէնի ճամբով։

Վշ. 23 4 Սեվաստոպոլի ուղղորդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Դշ. 23/4 Ուղղորդակ գէպի Փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ դարձեալ առաւօտեան ժամը 11ին։

Ս. 24/5 Սեվաստոպոլի ուղղորդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ադգ.—Դեկտ. 2 /3, երեքշաբթի օրը կ դիմեն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղղորդակ, գիշերը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանգիստին Թրիբոլի Պէյրութ, Յաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող ղեկնամարդ։ 2

ՔԻԻՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՓԵՆԱՒՈՒՈՅ

Որ ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվերփուլ և Արեւելեան դէպ։

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնս
Ումբրիա	7718	Գաբալտիա	4845
Էդրուրիա	7718	Գոլինիա	4531
Սէրբիա	7391	Սամարիա	3574
Ուրանիա	7268	Մարաթոն	2408
Բավարիա	6587	Գալլիա	2393
Մեքսիկանա	6517	Սարտինիա	2166
Կալլիա	4809	Թարտիա	2246
Սիբիա	4557	Բալթիա	2144
Սէրբիա	3,481	Թրինիտատ	899
Գէլաար	1876	Ֆրանսէ	1855
Շեբզուրկ	1614		

«Շերպուրկ» շոգենաւը, նաւապետ Լոյտ, Լիվերփուլէն ասա կը ապասուի դէպի յունվարի 9ին։

Դիմել առ Թ. ՍԱՄՍՈՆ Ա. ՃՈՒԼ գործակատար
Thomas C. Joly
Սալիքսարաբ խան. Թիւ 11
17 Ղալաթիա

ԱՒԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԻՔ

Երբեմն Ամերիկա, Կ. Պոլսոյ և Օսմանյան դիմ

ԹՈՄԱՍՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔԸԿ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնս
Լլանսան	2000	Ֆլամինկո	1600	Բալտրոն	3200
Անճելլ	3000	Կալիֆոռ	5500	Բանոներ	1700
Աբսոլո	5500	Կիպանս	2200	Բլաքիս	1500
Արկտ	2800	Կոլը	1800	Բեյլ	1000
Արիսոգա	3000	Կրոանս	2200	Գուլֆ	2800
Գասանս	3000	Հիրոս	2000	Գոլիաթ	4400
Գրոսմոնտ	2200	Հիսալկա	3600	Դինամոս	3200
Դալֆ	2000	Հինուա	7000	Լոյլ	3000
Զրիֆալտ	8800	Հանդեր	1200	Լոսնէ	3500
Գեյլոր	2600	Ամակ	5000	Լոզարիս	3500
Գալիրաս	2500	Ճիւնս	2300	Մարէնս	4000
Գամնս	2100	Գէլաս	2000	Սանդիակ	6200
Գասգ	2000	Գոլրիոս	4200	Սարֆս	2000
Գասնս	2700	Գոֆնս	2200	Սիլվիս	2000
Զրիքսկ	5000	Լէս	2000	Սորենս	4300
Գլիս	3500	Լէբանոն	4500	Թ. Ուիլսն	3000
Գոլդրաս	3400	Լիվորնս	8000	Թուրոս	1200
Տիգս	2500	Մայմ	1500	Թոլիոս	2800
Տամիս	2500	Մարէնկ	4300	Թորբիոս	900
Տուրս	4800	Մարգէլլ	6500	Ուրպին	5000
Տրաբս	2100	Միլս	2000	Վոլթուրնս	5000
Լարմամս	2600	Մուրնս	3100	Եէոս	3600
Իրոսրաս	3000	Նէլս	2000	Զէդրա	1000
Լիլիքթրս	3200	Որլանս	3000	Տիմարնիս	200
Հրաթս	2600	Սիթլլս	5000	Ճրմա	200
Խալբոն	800	Դրանս	4500	Զէրս	140
Ֆիոս	700	Դրէս	2000	Մոգրիթս	120

Լիվերպուլ Մոնարք	8000
Բիրմինգամ Մոնարք	8000
Լէյտիզ Մոնարք	8100

«Կրոանս» շոգենաւը, նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն ասա հասաւ։

Տրաքս» շոգենաւը, նաւապետ Բիքրլիս, այժմ կը բեռնաւորի ի Հալ ընդհանուր վաճառքով, և յունվար 14ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլսոյ համար։

Սոպոտրիեբս համար ամէն գիշերամեր կ'ընդունուս

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՏՕ
Գործակալ
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ
293 խան. Ղալաթիա

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒԹ

ՌՈԵԱԼ ԷՔՍՊԷՐԷՍ

ԱՍԻԻԱՆՍ ՔՕՌԲՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720 ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան	Անգլ. ոսկի	4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է	»	35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամէն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ՁԵՂՔի կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ
Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
140 Պահէճ Գաբու, Մէ յատանքրք սօրաք, Ուիթիա Խան։

ՀԻՍՍԱՐԱՆ

221 Մեծ-Փողոց, Բանկալթի

Բանկալթիի մեծ հիւսարանին մէջ կը պատրաստուին մետաքսեայ, ֆիլ տ'էքոսէ, բուրդէ եւ էսթրամատուրլ գուլպաներ եւ զանկապաններ, ձեռնոցներ, վտակներ, քաշ-քօրսաժներ, անկողնոյ ծածկոյթներ եւ հիւսուածագործութեան ուրիշ ամէն տեսակ նիւթեր։

Տնօրէնութիւնը շնորհակալ կ'ըլլայ բազմաթիւ յանախորդաց, ինչպէս նաեւ այն ընտանեաց որք բարեհաճած են պատուել զինք իրենց յանձնարարութիւններով, եւ կը յուսայ թէ պիտի հաճին շարունակել յառաջիկային նախապատուութիւն տալու տեղական սոյն գործարանի նիւթերուն, որքան որ մասին նման են Եւրոպիոյ սոյն օրինակ նիւթոց եւ աւելի ածան են անոնցմէ։

Գործարանը կը վաճառէ նաեւ ընտանեաց համար հիւսելու լաւ մեքենաներ եւ գործաւորուհեաց յատուկ այլ մեքենաներ որք կրնան օրը մինչեւ 24 զոյգ արտադրել, հիւսուածագործութեան դասեր ալ կը տրուին։ 253

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ — ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ — Ճ ԱՆԱՊԱՐՀԱՐԴ 38

ԳԻԾ. Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՊՈԼԻՍ—ՊԷԼԼՈՎԱ

Արեւ. Ճեղք. Թ. 2 Բշ. Եղ. Ա.	Կէս. Ճամբ. Ա.Մ. օր Ա Բ Գ	Կէս. Խառն Թ. 62 Ա.Մ. օր Ա Բ Գ	Կէս. Խառն Թ. 132 Ա Բ Գ	Կէս. Կէս. Ա Բ Գ	Կէս. Խառն Թ. 123 Բշ. Եղ. Ա Բ Գ	Կէս. Կէս. Խառն Թ. 131 Բշ. Եղ. Ա Բ Գ	Կէս. Խառն Թ. 61 Ա.Մ. օր Բշ. Եղ. Ա Բ Գ	Կէս. Հմբ. Թ. 7 Ա.Մ. օր Բշ. Եղ. Ա Բ Գ	Արեւ. Ճեղք. Թ. 6 Բշ. Եղ. Ա.
7 30	8 18	6 30							
		6 41							
		6 53							
		7 12							
		7 26							
		7 45							
		8 29							
	9 33	9 05							
		9 43							
	10 51	10 25							
		11 27							
	12 12	12 09							
	12 14	12 40							
	12 36	1 41							
		2 33							
		3 05							
	2 25	3 44							
	2 55	4 30							
		5 13							
	3 38	6 05							
	4 16	6 47							
		7 12							
	5 09	7 59							
	5 19								
				3 15					
				4 07					
	6 12			4 57					
	6 32			5 17					
	7 13			6 38					
	7 38			6 51					
	8 01			7 38					
	8 11								
	8 47								
	9 34								
	9 59								
	10 25								
	10 44								
	11 04								
	11 58								
	12 22								
	12 23								
	12 44								
	4 29								
	9 50								
	4 48								
	1 20								
	7 20								

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կէս. Խառն Թ. 123 Բշ. Եղ. Ա Բ Գ	Կէս. Խառն Թ. 131 Բշ. Եղ. Ա Բ Գ	Կէս. Խառն Թ. 61 Ա.Մ. օր Բշ. Եղ. Ա Բ Գ	Կէս. Հմբ. Թ. 7 Ա.Մ. օր Բշ. Եղ. Ա Բ Գ	Արեւ. Ճեղք. Թ. 6 Բշ. Եղ. Ա.
Մէ. կ. ՊՈԼԻՍ ..... ժմ.		8 32	8 22	4 00	
Գուլա—գաբու		8 23			
Եէսի—գուլէ		8 07			
Մաքրիգիւղ		7 44			
Այրանիֆանու		7 22			
Քիւչիւք—Զէքմէճէ		7 07			
Աբարթա—գուլէ		6 22			
Հաարլիճէյ		5 56	6 58		
Զաթաշլար		4 53	6 17	1 50	
Գասպաչէ		4 20			
Սինէգլի		3 29			
ժմ. Զէքքէսէրէյ ժամանում		2 37		4 38	12 09
մկ. Զէքքէսէրէյ ժամանում		2 12		4 33	12 04
Զորլու		1 26		3 56	
Մուրաթլը—Քէօրքէլի		12 26			
Մեհիալէ—Զէյթիլիք		11 53			
Լիւլէ—Պուրգազ		11 16		2 26	
Պապա—Էսքի		10 39		2 00	9 33
Բավշ—գէյ		9 40			
Ուզունա—Քէօքրիւ		8 56		12 30	
Գուլէլի—Պուրգազ		7 46		12 31	8 09
Ռուլի		7 14			
ժմ. ԱԳՐ. ՊՈԼԻՍ ..... մկ.		6 25		11 37	7 14
մկ. ժմ.	1 25			11 22	7 08
Գասպչէյ	1 32				
ժմ Մուսթաֆա բաշա մկ.	11 39			10 27	6 12
մկ. ժմ.	11 19			10 02	6 07
ժմ. Հարամլը մկ.	9 54			9 19	5 23
մկ. ժմ.	8 48			8 59	5 18
ժմ. մկ.	8 01			8 36	4 53
մկ. Թրգնովա-Սէմէնի ժմ.				8 25	4 48
Գայրաքլը—Հաարէյ ...		12 50		7 32	
Եէնի—Մահալլէ		12 06		7 03	
Բաքաչլը		10 50		6 39	3 06
Գաթալճէ—Սիր անիմաք		9 58		6 14	
ժմ. մկ.		9 04		5 54	2 17
մկ. Փիրիպէ ժմ.		8 25		5 34	2 12
Թարաբա Բազարճիք մկ.		7 51		4 48	
ժմ. մկ.		6 45		4 17	
մկ. Յարմանէյ ժմ.		6 00		4 16	
ժմ. Պէյօղլա մկ				4 04	12 44
Սէֆիա				12 34	15
Նիշ				5 5.	920
Պէյկրաս				10	37
Պուլատբէյթ				8	3
Վիէնէնա մկ.				8 0	—

ԳԻԾ ՍԷԼԱՆԻԿ—ԻՍՏԱՓԻՊ—ՍՊԷՅՏԷԼ

Կէս. Խառն Թ. 512 ամեն օր	Կէս. Խառն Թ. 522 ամեն օր	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կէս. Խառն Թ. 523 ամեն օր	Կէս. Խառն Թ. 2 ամեն օր
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.		Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
5 10				
5 44				
6 21		Սէլանիկ (ՊիւՖէ) ... ժմ.		10 18
6 43		Թրաբիա ..... մկ		9 41
6 53		Ամաթօվօ		9 04
7 31		Քարասուլու		8 41
8 05		Կիւմիւճէճ		8 51
8 15		Կէօրիկէր		7 59
8 47		Միհալիճ		7 18
8 57		Աքրուսմիցա		7 05
9 42		Տէմիրգաբու (ՊիւՖէ) ժմ.		6 32
10 21		Ֆրիմլաղ ..... մկ.		6 17
11 08		Վէնիդ—Կրաց.		5 43
11 18		Քէօրբիւլիւ ..... ժմ.		5 00
12 06		մկ.		4 10
12 42		Զէլէնիկօ		4 00
1 06		ԻՍՏԻՓԻՊ (ՊիւՖէ) ժմ.		3 17
1 47		մկ.		2 41
2 42		Ամաուլար	2 20	
3 15		Գուսմանօվա	1 44	
3 43		Թասպանարէ	1 07	
3 56		Բրէշտօվա	12 29	
4 21		Պուգաուռվէ	12 04	
4 34		Պայրիհէնվէ	11 46	
		Զիլանտէ	11 16	
			11 00	
9 38		Նիշ	5 31	
4 48		Պէյկրաս	10 38	
1 20		Պուտարէյթ	2 40	
		Վիէնէնա մկ.	8 30	

ԳԻԾ ԻՍՍԿԻՊ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Կէս. Խառն Թ. 622 Բշ. Եղ. ուր. Ժ. Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կէս. Խառն Թ. 621 Բշ. Եղ. Ժ. Վ.
7 15	Իւսքիւպ (ՊիւՖէ) ժմ.	12 29
8 22	Էյէշան ..... մկ.	11 36
9 17	Քաչանիք	10 59
10 27	Վէնիցովից	10 12
11 20	Լիբյանա	9 11
12 12	Բրիշթինա	8 16
12 58	Վուչիթրն	7 22
1 15	Միթրովիցա մկ.	7 00

ԹՐՐՆՕՎԱ—ՍԷՄԷՆԻ—ԵԱՄՈԼՈՒ

Կէս. Խառն Թ. 321 Բշ. Եղ. Ա Բ Գ	Կէս. Խառն Թ. 323 Կիր. Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կէս. Խառն Թ. 322 Դշ. Հբ. Ա Բ Գ	Կէս. Խառն Թ. 324 Բշ. Ա Բ Գ
9 45	1 40	մկ. Թրնով. Սէմէնի ժմ.	7 20	9 4.
9 58	2 25	Գարաբուռնար	6 46	9 15
11 03	3 32	Լոռնէ—Մէյլէսի	5 48	8 14
12 13	4 43	Եէնի—Զաղրա	4 42	7 09
1 14	5 41	Սլիմնօ—Քիւմանլը	3 41	6 13
2 00	6 30	Իսմայլլու ..... ժմ.	2 40	5 10
6 58		ժմ. Պուրգազ մկ.	9 40	

ԱԴՐԻԱՆՈՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՁ

Կէս. Խառն Թ. 231 Բշ. Դշ. և ուր. Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կէս. Խառն Թ. 222 Դշ. Հշ. և շբ. Ա Բ Գ
7 51	մկ. Ա. Պոլիս ..... ժմ.	6 53
8 47	Ուրլի	5 58
9 33	Գուլչի — Պուրգազ ...	5 80
10 10	Տիմիթօքա	4 38
11 22	Սուշլի	3 31
12 20	Պիտգլի	2 31
1 21	Ֆէրրէ	1 29
2 22	ժմ. Տէտա—Ագաճ ..... մկ	12 20

Կ. Պոլսոյ մեկնող Թիւ 4 կառախմբին } կիրակի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի ուրբաթ և շաբաթ օրերը

Պէյազիտէն մեկնող Թիւ 7 կառախմբին } կիրակի, երկուշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը

Ուղեւորք կրնան դիմել ի կիր առնելու յատկանշական սակ մը վճարելով։

Ա. կարգ Բ. կարգ
Ֆր. 10.— Ֆր. 7.— Կ. Պոլսէն Ադր. Պոլսոյ համար կամ փոխադարձաբար
,, 32.— ,, 9.— Կ. Պոլիս Փիրիպէ Պէյազիտ համար կամ փոխադարձաբար

Ջ.—Արեւելեան Եւրոպայի ժամանակը [Ա. Ե. Ժ.] 4 վայրկեան առաջ է Կ. Պոլսոյ տեղական ժամուն վրայ։

9.—Մինչեւ Եւրոպիոյ ժամանակը [Մ. Ե. Ժ.] 32 վայրկեան հաք է Սկլանիկի ժամուն վրայ։

ՑՆՕՐԵՆՈՒԹԻՒՆ